

Research Paper

Identifying and Analyzing the Behavior of Actors in the 7th of Aban Issue: Convergences and Divergences

*Ghorbanali Saboktakin¹ , Ebrahim Hajiani², Iraj Haghndri³

1. Department of Sociology, Faculty of Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran.
2. Member of the Academic Board of the Ministry of Science, Research and Technology, Tehran, Iran.
3. PhD Student in Cultural Policy, Department of Sociology, Faculty of Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Saboktakin, Gh., Hajiani, E., & Haghndri, I. (2021). [Identifying and Analyzing the Behavior of Actors in the 7th of Aban Issue: Convergences and Divergences (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 11(40), 386-415.

Received: 09 Aug 2021
Accepted: 30 Aug 2021
Available Online: 01 Nov 2021

Key words:

Cyrus Day, Convergences, Divergences, Maktor Method

ABSTRACT

Social cohesion and the continuation of stability, order, and integration are essential concerns of social science thinkers. Celebrating ancient-historical figures is always associated with many challenges. One of the figures in the history of Iran is the Achaemenid Cyrus. The present study seeks to answer these questions: What organizations or institutions are involved? And what issues and concerns is the current conflict organized around? Conducting in-depth interviews with focus groups with officials of security, political and cultural institutions shows that 23 institutions are involved as actors in the 7th of Aban issue. Also, the analysis of the content of the text of the interviews shows that the existing controversy is around 13 issues. The interaction of the actors, the competition of each actor towards the goals, the convergence and divergence of the actors, and the relationship of the actors with each of the plans have been analyzed using the Mactor theory method. The findings show that the security forces, including the IRGC and the Ministry of Intelligence, are the most important actors in the case. The most important conflicts are maintaining security, preventing unrest, trying to undermine the religious legitimacy of the system, and replacing the values and symbols of ancient Iran with Islamic values and symbols. According to the findings, the most likely policy proposal is to form a coalition of leveraged or regulatory actors to influence other actors on the issue. In this study, the Ministry of Interior, the Supreme Council of the Cultural Revolution, the clergy living in Fars, and to a lesser extent, the Fajr Corps are the regulatory actors.

* Corresponding Author:

Ghorbanali Saboktakin

Address: Department of Sociology, Faculty of Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran.

E-mail: saboktakin_faz@yahoo.com

مقاله پژوهشی

شناسایی و تحلیل رفتار بازیگران در مسئله هفتم آبان: هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌ها

* قربانعلی سبکتکین^۱، ابراهیم حاجیانی^۲، ایرج حق‌ندری^۳

۱. گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

۲. عضو هیئت‌علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تهران، ایران.

۳. دانشجوی دکتری سیاست‌گذاری فرهنگی، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده

انسجام اجتماعی و تداوم ثبات، نظم و یکپارچگی از مهم‌ترین دغدغه‌های متفکران علوم اجتماعی است. برگزاری بزرگداشت شخصیت‌های باستانی-تاریخی همواره با چالش‌های زیادی همراه است. یکی از شخصیت‌های تاریخ ایران کوروش هخامنشی است که هفتم آبان به عنوان روز بزرگداشت این شخصیت باستانی در چند سال اخیر محل مناقشه گروه‌ها و بازیگران عرصه‌های فرهنگی، سیاسی و امنیتی متفاوتی بوده است. پژوهش حاضر درصدد است به این پرسش‌ها پاسخ دهد: بازیگران درگیر در مسئله چه سازمان‌ها یا نهادهایی هستند؟ و اینکه مناقشه موجود حول چه موضوعات و دغدغه‌هایی سازمان یافته است؟ انجام مصاحبه‌های عمیق همراه با گروه‌های متمرکز با مسئولان نهادهای امنیتی، سیاسی و فرهنگی نشان می‌دهد که ۲۳ نهاد به عنوان بازیگر درگیر مسئله هفتم آبان هستند. همچنین تحلیل محتوای متن مصاحبه‌ها نشان می‌دهد مناقشه موجود حول ۱۳ موضوع است. اثرگذاری متقابل بازیگران، رقابت هر کدام از بازیگران نسبت به اهداف، هم‌گرایی و واگرایی بازیگران و رابطه بازیگران با هر کدام از اهداف را با استفاده از نظریه-روش Mactor تحلیل شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد نیروهای امنیتی شامل سازمان اطلاعات سپاه و وزارت اطلاعات مهمترین بازیگران مسئله مورد بررسی هستند. مهمترین مناقشات نیز حفظ امنیت و جلوگیری از اغتشاش و تلاش برای تضعیف مشروعیت مذهبی نظام و جایگزینی ارزش‌ها و نمادهای ایران باستان به جای ارزش‌ها و نمادهای اسلامی است. براساس یافته‌ها محتمل‌ترین پیشنهاد سیاستی نیز ایجاد ائتلافی از بازیگران اهرمی یا تنظیمی برای اثرگذاری بر سایر بازیگران جهت مسئله است. در این پژوهش وزارت کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی، روحانیت ساکن در فارس و مقداری کمتر سپاه فجر، بازیگران تنظیمی هستند.

تاریخ دریافت: ۱۸ مرداد ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۰۸ شهریور ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۰ آبان ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

روز کوروش، هم‌گرایی‌ها، واگرایی‌ها، روش مکتور

* نویسنده مسئول:

قربانعلی سبکتکین

نشانی: تهران، دانشگاه خوارزمی، دانشکده ادبیات، گروه جامعه‌شناسی.

پست الکترونیکی: saboktakin_faz@yahoo.com

مقدمه

تلقی کردند. از این رو در عصر مشروطه و پهلوی، نوعی بازگشت به تاریخ ایران پیش از اسلام شکل گرفت که از آن با عنوان «جریان باستان‌گرایی» یا ناسیونالیسم باستان‌گرا یاد می‌شود. این اندیشه دو «دیگری» - گروه‌های قومی و مذهب یا دین - را به عنوان «تهدید و مانع» مورد یورش خود قرار داده است (رستمی و زیباکلام، ۱۳۹۷: ۱۵۰). در زمان پهلوی اول و دوم نیز همه تلاش‌ها معطوف به مطرح کردن گفتمان باستان‌گرایی و ناسیونالیسم به جای رویکردهای اسلامی بود. در این دوره نیز علت عقب‌ماندگی در اسلام جست‌وجو شده و سعی در حذف آیین‌های اسلامی، تغییر تقویم، بزرگداشت شخصیت‌های ایران باستان و ... شد. در دوران پس از انقلاب اسلامی همه تلاش‌ها در جهت مطرح کردن اسلام و عناصر هویتی آن و طرد ناسیونالیسم بود. بر این اساس، می‌توان گفت، در تاریخ معاصر ایران (از مشروطه به بعد) یک جنبه‌نگری و تقلیل‌گرایی، تنها سیاست هویتی در ایران است (امیرزاده و بهستانی، ۱۳۹۳).

در چند سال اخیر از یکسو، ناسیونالیسم‌های باستان‌گرا، ملی‌گرا و سلطنت‌طلبان سعی در مصادره عناصر هویتی ایرانی (جشن عید نوروز، آیین چارشنبه‌سوری، بزرگداشت روز فردوسی و ...) کرده از طرف دیگر گروه‌هایی که از ایدئولوژی رسمی حمایت می‌کنند، مشغول طرد و حذف این آیین‌ها با نماد روز کوروش از هویت متکثر ایرانی‌اند. تقارن و نزدیکی روز کوروش با ایام محرم و اربعین حسینی و تلاش جدی مراجع رسمی در برگزاری هرچه باشکوه‌تر ایام محرم و نادیده گرفتن و گاه مخالفت و امنیتی کردن برگزاری مراسم هفتم آبان در چند سال اخیر، این نماد (روز کوروش به عنوان نماد تعارض هویت) را برجسته و به «محل نزاع» تبدیل کرده است. از نظر اندیشمندان مطالعات

هویت انسان امروزی، مرکب، چندمرکزی و متکثر است. بنابراین با نوعی «تکثرگرایی هویتی» هم در سطح کلان جامعه و هم بین اشخاص مختلف و هم در درون هر هویت روبه‌رو هستیم. هویت هر فرد دارای سطوح و انواعی از تعلق است. یعنی انواعی از منابع هویت‌بخش وجود دارد که همگی با هم در شاکله هویتی حضور دارند. هر فردی به صورت طبیعی میان چندین تعلق که هر کدام در «خود» او لانه گزیده و شده است. این سطوح تعلق می‌توانند جهانی، تمدنی، زبانی، دینی، ملی، قومی و منطقه‌ای باشند و البته تعلقات جنسی، شغلی و طبقاتی و صنفی نیز در این میان مهم هستند (حاجیانی، ۱۳۹۲: ۴۹). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که هویت انسان ایرانی چهار رکن اساسی دارد که می‌بایست مورد توجه قرار گیرند؛ این ارکان عبارت‌اند از دین (اسلام)، ایران باستان، تجدد و سنت (رجایی، ۱۳۹۲). آکید و برجسته کردن هر کدام از ابعاد چهارگانه هویت موجب برانگیختگی احساسات منفی افرادی می‌شود که به سایر ابعاد هویت تعلق خاطر دارند. انسجام اجتماعی، حفظ و تداوم ثبات، نظم و یکپارچگی از مهم‌ترین دغدغه‌های متفکران علوم اجتماعی بوده است. هویت عامل انسجام‌بخش و وحدت‌آفرین است که خصلت تنظیم‌کنندگی را به تمام آحاد مردمان اعطا می‌کند، بنابراین تزلزل و کم‌رنگ شدن آن پایه‌های همبستگی و انسجام اجتماعی را تضعیف می‌کند (حاجیانی، ۱۳۹۲: ۳۵). بحث هویت و متعاقب آن تعارض هویتی ایرانیان از قرن نوزدهم با ورود مدرنیته غربی به ایران آغاز شده است. با ورود مدرنیته به کشورهای اسلامی از جمله ایران، و مقایسه عقب‌ماندگی ایران و توسعه جهان غرب، گروهی از روشنفکران در پاسخ به چرایی عقب‌ماندگی، اسلام را عامل نابسامانی جامعه ایرانی

وحدت و استقلال ملی است و قوم‌گرایی نیز همچون جنبشی رقیب برای ناسیونالیسم درصدد نگرهداشت هویت، وحدت قومی، کسب خودمختاری قومی و کسب استقلال از واحد سیاسی مستقر است.

با توجه به وجود گفتمان‌های متفاوت و تا حدودی مخالف، به گونه‌ای متناظر، گروه‌ها، هواداران و بازیگرانی نیز حضور دارند که از این گفتمان‌ها حمایت می‌کنند و منازعات فرهنگی گفتمانی را عینیت می‌بخشند. در میان مسائل و موضوعات متعدد مورد مناقشه مانند اینترنت و فضای مجازی، نحوه مواجهه با نظام جهانی، موضوع برگزاری بزرگداشت روز کوروش به عنوان نماد ایران باستان نیز حائز اهمیت شده است که موضوع مورد بررسی پژوهش حاضر است. از جمله گروه‌هایی که از گفتمان اسلام‌گرا و مذهبی حمایت می‌کنند می‌توان به سازمان‌های نظامی امنیتی، ائمه جماعات و سازمان بسیج اشاره کرد که نگران حاشیه‌های برگزاری روز کوروش هستند. این گروه‌ها به صورت ائتلافی مشترک از گفتمان رسمی بوده و سعی می‌کنند اوضاع را تحت کنترل داشته باشند. از سوی دیگر گروه‌هایی از جمله دانشجویان، فعالان مدنی، انجمن‌های مردم‌نهاد حامی برگزاری این مراسم برای زنده نگه‌داشتن هویت باستانی خود هستند. دسته سومی نیز حضور دارند که در جهت انجام وظایف سازمانی و کسب درآمد درگیر این چالش شده‌اند. از اعضای این گروه می‌توان به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران، صاحبان و مدیران تورهای تفریحی گردشگری، مدیران شهری استان فارس و تجار و کسبه این استان اشاره کرد.

در هفتم آبان ماه ۱۳۹۵ جمعیت فراوانی (حدود صد هزار نفر) در کنار مقبره کوروش در شهرستان پاسارگاد استان فارس به هدف بزرگداشت روز

هویت، مسئله اصلی ایران کنونی نزاع گفتمانی میان گفتمان‌های فرهنگی متعارض است. از جمله نزاع سنت و مدرنیته، نزاع ایرانی اسلامی و نزاع بومی غربی. ناصر فکوهی (۱۳۹۷: ۲۲) هویت ملی ایران امروز را در خطر تهاجمات «ناسیونالیسم‌های مرکزی» و «ناسیونالیسم‌های قومی» می‌داند. وی تأکید می‌کند که منشأ دوگانگی هویت‌های مرکزی و قومی ذهنیت‌های مردمی و فرهنگی نیست، بلکه حامی آن‌ها روشنفکران و کنشگرانی هستند که از هویت‌های ملی و قومی به مثابه ابزار ایدئولوژیک استفاده می‌کنند. کیانپور (۱۳۹۷: ۲۳) استدلال می‌کند در دهه دوم بعد از انقلاب اسلامی دو گفتمان «انترناسیونالیسم اسلامی» و «ناسیونالیسم ایرانی» رویاروی هم قرار گرفته‌اند. وی معتقد است انترناسیونالیسم اسلامی به دلیل گرفتار شدن در چنگال سیاست فرصت‌تصلب‌زدایی از محیط فرهنگی درونی و شناخت دقیق محیط بیرونی را نیافته است. همچنین، ناسیونالیسم ایرانی نیز با برجسته کردن ابعاد باستان‌گرا دشواری و مخاطراتی برای همزیستی اجتماعی در جامعه ایران امروز ایجاد کرده است. مبارکی و امیدی (۱۳۹۷: ۲۶) اعتقاد دارند هویت‌های ملی مورد قبول اکثریت مردمان کشور قرار نمی‌گیرند، اقوام «حاشیه‌نشین» و «مرزنشین» هویت ملی را ممکن است معادل با هویت «قوم غالب» تعریف کنند و از پذیرش آن روی برتابند و از این رو چالش‌های جدیدی برای حکومت‌های مرکزی ایجاد کنند. میرزایی (۱۳۹۷: ۳۹) استدلال می‌کند دو گفتمان «قوم‌گرایی» و ماهیت آن (سیاسی، فرهنگی و اقتصادی) و «ناسیونالیسم» حاکم بر ایران (باستان‌گرا، مذهبی و مدنی) در حال رویارویی با هم هستند و هرکدام در جهت نیل به اهداف خویش در تلاش‌اند. ناسیونالیسم در تلاش برای تکوین، استمرار و نگهداشت هویت،

که پژوهش کاملاً مرتبطی با تحقیق حاضر انجام نشده است، مرور پیشینه پژوهش در سه بخش صورت گرفته است: تعارضات سیاست‌گذاری، تعارضات هویتی و نقش بازیگران در سیاست‌گذاری فرهنگی. برای هر کدام از این موارد دو پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیق حاضر در راستای تعارضات سیاست‌گذاری فرهنگی هویتی و با رویکرد بازیگرمحور بوده و در راستای پژوهش‌های موجود است.

فرخی (۱۳۹۳) دوگانه‌های اساسی فرهنگ در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی را در کشور مورد بررسی قرار داده است. این دوگانه‌ها شامل ۱. فرهنگ به مثابه هنر یا نظام ارزشی و اعتقادی؛ ۲. فرهنگ به عنوان ارزشی قائم به ذات یا ابزاری برای توسعه؛ ۳. دموکراتیک کردن فرهنگ یا دموکراسی فرهنگی؛ ۴. سیاست‌پذیری فرهنگ یا سیاست‌ناپذیری؛ ۵. عام‌گرایی فرهنگی یا نخبه‌گرایی، می‌شود. انتخاب جمهوری اسلامی از میان این دوگانه‌هاست که روندهای متفاوت و گاه متعارضی را با سایر کشورها در سیاست‌گذاری فرهنگی ایجاد می‌کند. امیدی (۱۳۹۸) در تحقیقی به تحلیل تعارض در فرایند تدوین قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی با رویکرد روش‌شناسی تفسیری انتقادی پرداخته است. داده‌های این پژوهش از مصاحبه با طراحان اصلی طرح و تحلیل مذاکرات مجلس شورای اسلامی به دست آمده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که تعارض‌های ساختاری و منفعتی که دارای هم‌پوشانی زیادی با یکدیگر هستند، به همراه تعارض پارادایمی، بیشترین اثر را بر فرایند طراحی ساختار نظام جامع داشته‌اند. دلایل عمده این تعارضات گسترده ابعاد سیاسی و اقتصادی این نظام که موجب شده است رقبا با گرایش‌های مخالف

کوروش گردهم آمده و شعارهایی ساختارشکنانه همراه با اعمالی ضدهنجار انجام دادند و موضوع را از حیطة فرهنگی خارج کرده و به امنیتی تبدیل کردند. در سال ۱۳۹۶ تلافی بزرگداشت روز کوروش با مراسم اربعین امام حسین (ع) و مواجهه دوگانه مراجع رسمی با این آیین‌ها موجب برانگیخته شدن احساسات منفی نسبت به نوع مدیریت فرهنگی کشور شد. از سال ۱۳۹۶ به بعد اجازه برگزاری هیچ‌گونه مراسمی داده نشد و به جای «حل مسئله» راهبرد «حفظ امنیت و ممانعت همه‌جانبه» به عنوان مدل مواجهه انتخاب شد و کلیه مسیرهای منتهی به شیراز و به‌ویژه شهرستان پاسارگاد توسط نیروهای امنیتی و نظامی نسبتاً مسدود شد و صرفاً به روستاییان و کسانی که مجوز تردد داشتند اجازه عبور داده شد (خبرگزاری پانا، ۰۷/۰۸/۹۷). در مورد برگزاری و عدم برگزاری این رویداد فرهنگی دو گروه در حال نزاع هستند. گروه اول معتقدند نظام نباید اجازه برگزاری این‌گونه مراسم‌ها را بدهد. گروه دوم اعتقاد دارند که کوروش بخشی از هویت ایرانیان است و باید حفظ شود. یعنی دوگانه ملی / مذهبی، یا نگاهی قطبی‌شده شکل گرفته است.

با توضیحات مذکور، این پژوهش در نظر دارد مناقشات فرهنگی در مورد برگزاری و عدم برگزاری مراسم روز کوروش، نحوه برگزاری، مدیریت برگزاری، مکان برگزاری این آیین را از رویکردی بازیگرمحور مورد بررسی قرار دهد. به عبارت دیگر، هدف پژوهش تحلیل بازیگران، اهداف آن‌ها، میزان قدرت و نفوذ، هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌های میان بازیگران است.

۱. ادبیات موضوع

مقاله حاضر به بررسی مناقشات بازیگران حول مسئله هفتم آبان و روز کوروش می‌پردازد. از آنجا

و موافق به خنثی کردن دیدگاه‌های یکدیگر بپردازند همراه با عدم حضور و مشارکت نهادهای مدنی، احزاب و روشنفکران بیان شده است. از میان ده‌ها تحقیق در مورد هویت ملی می‌توان به چند مورد به عنوان نمونه اشاره کرد.

مقدم (۱۳۸۸) پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به هویت ملی (مورد مطالعه: جوانان شهر آبادان)» انجام داده است. یافته‌ها نشان می‌دهد رابطه هویت ملی با پایگاه اجتماعی اقتصادی معکوس است. ربانی و رستگار (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی وضعیت هویت ملی و ابعاد شش‌گانه آن در شهر اصفهان پرداخته‌اند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد بین احساس نابرابری، فردگرایی، سرمایه فرهنگی و مصرف رسانه‌ای با هویت ملی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. لهسایی‌زاده و همکاران (۱۳۸۸) طی پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر هویت قومی و هویت ملی در میان اعراب شهرستان اهواز» نشان دادند هویت قومی و هویت ملی رابطه‌ای منفی و معکوس با یکدیگر دارند.

در خصوص تحقیقات انجام‌شده با رویکرد بازیگرمحور نیز می‌توان به پژوهش قاضی‌نوری و همکاران (۱۳۹۶) اشاره کرد که به مطالعه شناسایی و تحلیل رویکردهای موجود و مطلوب در صنایع فرهنگی کشور بر اساس دیدگاه‌های ذی‌نفعان پرداخته‌اند. این تحقیق رویکردهای فعلی در صنایع فرهنگی کشور را از منظر ذی‌نفعان بررسی می‌کند و می‌کوشد به این پرسش پاسخ دهد که در وضعیت مطلوب چه رویکردهایی باید بر این صنایع حاکم باشد. تحلیل نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که در حال حاضر رویکرد حاکم بر صنایع فرهنگی رویکرد «دفاعی، امنیتی و نظارتی» است که در وضع مطلوب باید جای خود را به رویکردهای

اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بدهد. اسماعیلیان و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «بررسی مناقشات بازیگران رسانه‌های صوتی تصویری ایران در افق پنج‌ساله با روش تحلیل رفتار بازیگران» انجام داده‌اند. در این تحقیق چهار متغیر نفوذ هر بازیگر بر سایرین، موقعیت بازیگر در هر مسئله، میزان اصرار بر آن و توان اختصاص‌یافته، به منزله معرف‌های رفتاری بازیگران مورد مطالعه قرار گرفته است. بازیگران شناسایی‌شده شامل اپراتورهای مخابراتی، بازیگران غیررسمی، تولید و تأمین‌کنندگان محتوا، رهبران دینی، سازمان صداوسیما، سرمایه‌گذاران مستقل، شورای عالی فضای مجازی، مردم، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هستند. در این تحقیق شش مسئله کلیدی در حوزه تحت بررسی شناسایی شده است: ۱. نقش بخش‌های غیرحکومتی در کانال‌های تلویزیونی؛ ۲. نقش بخش‌های غیرحکومتی در خدمات نوین؛ ۳. نقش مطلوب صداوسیما در آینده؛ ۴. رویکرد محتوایی برای خدمات مجاز غیر از رسانه ملی؛ ۵. رویکرد مقررات‌گذاری؛ ۶. توسعه زیرساخت‌های نوین ارتباطی. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد بیشترین اختلاف‌نظر بازیگران مربوط به مسئله اول، دوم و چهارم است.

۲. روش‌شناسی پژوهش

یکی از ابزارهای تحلیل بازیگران که توسط گوده و همکاران (۲۰۰۶) ارائه شده است مکتور^۱ نام دارد. این نظریه روش به بررسی راهبردها و جهت‌گیری‌های بازیگران، نحوه مواجهه با برنامه‌ها و توازن قدرت بین آن‌ها می‌پردازد و وابستگی‌ها، واگرایی‌ها و هم‌گرایی‌های بازیگران را روی اهداف و

1. MACTOR

مسائل کلیدی استخراج می‌کند.

جدول شماره ۱، بازیگران درگیر در مسئله برگزاری روز کوروش را نشان می‌دهد. تعداد بازیگران در ابتدا بیشتر از ۲۳ بازیگر بود که در مراحل مختلف مورد غربالگری قرار گرفته و نهایتاً این تعداد به عنوان بازیگران نهایی مورد بررسی قرار گرفتند.

جدول شماره ۲، اهداف، مسائل، دغدغه‌ها و نگرانی‌های مورد توجه بازیگران تحت مطالعه را نشان می‌دهد. مجموعه اهداف از تحلیل محتوای مصاحبه‌هایی استخراج شده‌اند که با بازیگران به عمل آمده است. برخی بازیگران تنها یک هدف و برخی دیگر چند هدف را پیگیری کرده‌اند. اینکه هر کدام از بازیگران کدام اهداف را مورد توجه قرار داده است در ادامه پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول شماره ۳، داده‌هایی را نشان می‌دهد که در پنل‌های خبرگی، مصاحبه‌ها و گروه‌های متمرکز گردآوری شده‌اند. این جدول نشان‌دهنده رابطه بازیگر بازیگر و تأثیر هر کدام از آن‌ها بر فعالیت‌ها، طرح‌ها و برنامه‌ها، مأموریت بازیگر و نهایتاً اثر هر بازیگر بر هستی و وجود بازیگران دیگر است. همان‌طور که مشاهده می‌شود عدد صفر به معنای بی‌اثر بودن یک بازیگر بر بازیگر دیگر است. سایر اعداد نیز اولویت میزان اثر هر کدام از بازیگران را بر سایر بازیگران به صورت رتبه‌ای نشان می‌دهد. به این معنی که عدد صفر حاکی از بی‌اثر بودن بازیگر بر سایرین، عدد یک به معنای اثر ضعیف، عدد ۲ به معنای اثر متوسط، عدد ۳ به معنای اثر قوی یا زیاد و عدد ۴ نیز نماینده اثر بسیار زیاد یا بسیار قوی یک بازیگر بر بازیگر دیگر است.

جدول شماره ۴، رابطه بازیگران را با دغدغه‌ها، مسائل یا موضوعات مطرح در مسئله روز کوروش نشان می‌دهد. این جدول میزان گرایش یا حساسیت

برای تحلیل بازیگران و میزان قدرت و نفوذ آن‌ها بر یکدیگر و روابط هر کدام از بازیگران از روش‌های متفاوتی می‌توان استفاده کرد. در پژوهش حاضر بخشی از این تحلیل با استفاده از نظریه روش مکتور انجام شده است. در این روش داده‌های اولیه در چهار بخش به نرم‌افزار مکتور داده می‌شوند و سپس به استخراج خروجی‌ها و تفسیر آن‌ها اقدام می‌شود. داده‌های ورودی در چهار بخش بدین صورت هستند: ۱. لیست بازیگران؛ ۲. لیست اهداف؛ ۳. تأثیرات مستقیم بازیگران بر یکدیگر؛ ۴. میزان حساسیت یا موضع بازیگران نسبت به هر کدام از اهداف.

برای انتخاب بازیگران از تکنیک‌های گلوله برفی، مرور اسناد، روزنامه‌ها و سایت‌های اینترنتی استفاده شده است. برای شناسایی موضوعات مورد مناقشه اقدام به مصاحبه‌های عمیق با هر کدام از بازیگران شده و بعد از پیاده کردن متن مصاحبه‌ها با روش تحلیل محتوا به دست‌بندی مصاحبه‌ها اقدام شده است. بعد از ساخت پرسش‌نامه با انجام تکنیک‌های بحث گروهی و مصاحبه‌های متعدد با بازیگران درگیر در مسئله، داده‌های مورد نیاز برای تحلیل ساختمان وارد نرم‌افزار مکتور شد. مشارکت‌کنندگانی که به پرسش‌نامه‌ها پاسخ داده‌اند تعدادی از خبرگان مطلع از موضوع روز کوروش بوده‌اند که با تکنیک نمونه‌گیری هدفمند شناسایی شدند.

۳. یافته‌های پژوهش

در این بخش ابتدا بازیگران و اهدافشان مطرح شد و در ادامه به تحلیل تأثیرات متقابل بازیگران بر هم، اثرگذاری و اثرپذیری آن‌ها از یکدیگر، هم‌گرایی و واگرایی بازیگران و رابطه بازیگران با اهداف پرداخته شد.

جدول ۱. بازیگران

باز یگرا ن	بر چسب	باز یگرا ن	بر چسب
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری	A1	نهادهای مدنی	A13
وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران	A2	شورای امنیت کشور	A14
اپوزیسیون (سلطنت طلبان، منافقین)	A3	استانداری فارس	A15
وزارت کشور	A4	نمایندگان استان فارس	A16
سپاه پاسداران استان فارس (سپاه فجر)	A5	لرهای بختیاری	A17
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	A6	حامیان مکتب ایرانی (طیف آقایان احمدی‌نژاد و مشایی)	A18
شورای عالی انقلاب فرهنگی	A7	رسانه ملی	A19
فضای مجازی (شبکه‌های تلگرام و اینستاگرام)	A8	سازمان اطلاعات سپاه (سپاه فجر)	A20
کمیسیون فرهنگی مجلس	A9	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی	A21
روحانیت ساکن فارس (امام جمعه شیراز و پاسارگاد)	A10	مردم ساکن در استان فارس	A22
وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	A11	طیف روحانیت مخالف	A23
دوستداران تاریخ و فرهنگ ایران	A12		

۱. این طیف شامل روحانیونی چون آیتالله نوری همدانی و آیتالله جعفر سبحانی میشود. این روحانیون از میدان مسئله یعنی استان فارس فاصله داشته و نسبت به ابعاد چندگانه آن ارتباط کمتری نسبت به روحانیونی دارند که در استان فارس ساکن هستند. روحانیت ساکن در استان فارس به دلیل درگیری عینی و عمیقتری که با مسئله دارند از ابعاد متفاوت آن آگاهی داشته و لذا دیدگاهی انعطاف‌پذیرتر از روحانیونی دارند که در استان ساکن نیستند.

تغییرپذیری محدود سیستم تحت مطالعه است. بازیگران در این نقشه به چهار دسته تقسیم می‌شوند. دسته اول بازیگران مستقل قابل حذف و کم‌تأثیر در سیستم تحت بررسی را دربر می‌گیرد. این بازیگران نمایندگان استان فارس در مجلس شورای اسلامی، لرهای بختیاری، حامیان مکتب ایرانی، مرکز بررسی‌های استراتژیک، رسانه ملی و غیره را شامل می‌شود. بخش دوم بازیگران وابسته یا خروجی سیستم هستند؛ این‌ها شامل دوست‌داران تاریخ و فرهنگ ایران باستان، ساکنان استان

یا میزان موافقت و مخالفت بازیگران را با هر کدام از اهداف و موضوعات معین‌شده را می‌سنجد. علامت منفی دلالت بر مخالفت بازیگر با هدف معین‌شده را دارد. علامت مثبت نیز به معنای موافقت و گرایش مثبت بازیگر با هدف معین‌شده است. همچنین علاوه بر جهت گرایش، شدت گرایش را به صورت رتبه‌ای از عدد صفر تا ۴ مورد سنجش قرار می‌دهد.

تصویر شماره ۱، جایگاه بازیگران را نسبت همدیگر به صورت اثرگذار و اثرپذیر نشان می‌دهد. توزیع بازیگران در نقشه حاکی از پایداری و

جدول ۲. اهداف

برچسب	مسائل / اهداف	برچسب	مسائل / اهداف
08	رونق اقتصاد: صنعت گردشگری و کسب و کارهای محلی، برگزاری تورهای تفریحی داخلی و خارجی	01	ایجاد و تشدید تقابل هویت ملی / مذهبی تضعیف مشروعیت دینی نظام، تلاش برای جایگزینی ارزش‌ها و شخصیت‌های ایران باستان با اسلامی
09	جلوگیری از قوم‌گرایی: مطالبات قومی و جدایی‌طلبی قومی، تحریک سایر اقوام همچون آذری‌ها، بلوچ‌ها و کردها	02	حفظ آثار و فرهنگ ایران باستان
010	تقویت هویت ملی ایران (عناصر ایرانی در کنار عناصر اسلامی)	03	حفظ همبستگی ملی (همبستگی ملی در عین وجود و احترام به گروه‌ها و دیدگاه‌های متفاوت)
011	برگزاری مراسم بزرگداشت کوروش در هفتم آبان ماه توسط نهادهای مدنی و تحت نظارت نهادهای رسمی کسب مشروعیت: نه اصلاح‌طلب، نه اصول‌گرا ... راه سوم: مکتب ایرانی (هم‌خوانی ایران باستان با نمادهایی چون کوروش و نمادهای اسلامی چون امام زمان) وجاهت ایران باستان و آثار و نمادهای مربوط به آن عصر چون کوروش، پاسارگاد و تخت جمشید	04	برگزاری روز کوروش در زمانی غیر از آبان ماه
012	کسب مشروعیت: نه اصلاح‌طلب، نه اصول‌گرا ... راه سوم: مکتب ایرانی (هم‌خوانی ایران باستان با نمادهایی چون کوروش و نمادهای اسلامی چون امام زمان (عج))	05	حفظ وحدت و ارزش‌های انقلابی ایدئولوژیک (ولو با حذف دیدگاه‌ها یا گروه‌هایی که مخالف یا متفاوت می‌اندیشند)
013	وجاهت ایران باستان و آثار و نمادهای مربوط به آن عصر چون کوروش، پاسارگاد و تخت جمشید	06	حفظ امنیت کشور جلوگیری از اغتشاش و ناآرامی
		07	تلاش برای ایجاد تفرقه و اخلال در نظام و بی‌ثباتی سیاسی حکومت به عنوان هدف نهایی

پژوهش حاضر نماینده‌ای ندارند. آنچه اهمیت قابل توجهی دارد بازیگران تنظیمی یا اهرمی هستند که می‌توان از طریق آن‌ها بر سایر بازیگران اثر گذاشت و آینده سیستم را تغییر داد. در اینجا وزارت کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی، روحانیت ساکن در فارس و مقداری کمتر، سپاه پاسداران استان فارس یا سپاه فجر، بازیگران تنظیمی هستند.

فارس، استانداری فارس، نیروی انتظامی فارس و وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و ارشاد اسلامی می‌شوند. بخش بعدی نیز بازیگران تأثیرگذار هستند که آن‌ها نیز در تغییر سیستم اثر کم دارند. وزارت اطلاعات، اطلاعات سپاه، شورای امنیت و فضای مجازی اعضای این در این بخش جای می‌گیرند. بخش چهارم نیز بازیگران ریسک هستند که در

MDI	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15	A16	A17	A18	A19	A20	A21	A22	A23
A1	0	3	0	3	1	3	0	0	0	0	4	4	4	4	4	3	3	0	2	2	3	3	3
A2	2	0	0	3	3	4	2	0	3	2	4	4	4	3	4	3	3	0	2	2	3	3	3
A3	0	2	0	0	1	1	0	3	0	0	0	2	0	1	0	0	1	2	2	0	3	0	0
A4	2	2	0	0	0	4	2	0	1	0	3	4	4	2	4	1	1	1	0	0	2	0	0
A5	1	2	0	1	0	1	2	0	0	2	1	2	2	1	4	1	0	0	1	3	3	4	2
A6	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	2	3	3	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0
A7	0	1	0	2	3	3	0	0	1	2	3	3	1	0	2	0	3	2	0	2	0	0	0
A8	1	4	2	0	1	2	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	1	2	4	1	3	1
A9	2	2	0	3	0	3	2	0	0	0	3	4	4	1	3	0	0	0	0	0	2	0	0
A10	0	1	0	1	2	0	1	0	0	0	1	1	0	1	2	0	0	0	0	1	2	2	1
A11	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3	3	0	1	0	0	0	0	0	1	3	0
A12	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A13	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
A14	2	4	0	4	4	4	0	0	4	0	4	4	4	0	4	0	0	0	3	4	4	4	3
A15	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3	0	3	4	1	0	0	0	0	0	1	1	4	0
A16	0	0	0	1	0	1	0	0	3	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
A17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
A18	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
A19	0	1	0	0	0	2	1	3	1	0	2	3	1	0	0	2	0	0	0	1	3	1	1
A20	1	3	0	4	4	4	1	0	0	1	4	4	4	4	4	2	3	4	2	0	2	3	3
A21	0	1	0	2	1	0	0	0	0	1	2	3	2	1	2	2	3	0	0	1	0	2	0
A22	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	2	1	0	1	3	1	0	0	1	1	0	0
A23	0	2	0	2	1	0	2	0	0	1	0	0	1	2	0	0	0	0	1	2	1	0	0

© LIPSOR-EPITA-MACTOR

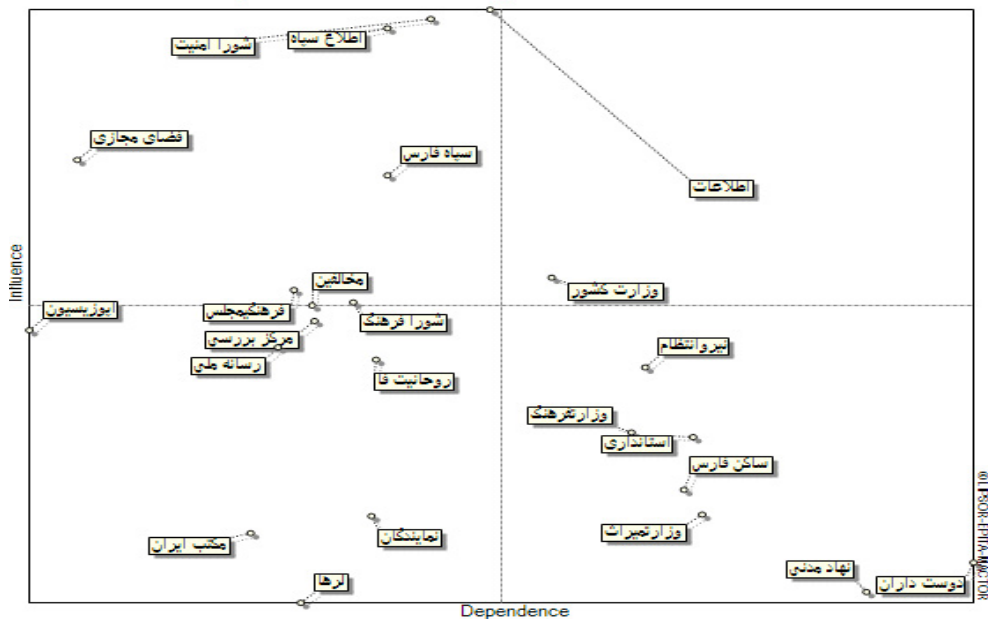
جدول ۳. تأثیرات مستقیم بازیگران بر یکدیگر

2MAC	01	02	03	04	05	06	07	08	09	010	011	012	013	014
A1	-4	2	4	4	2	3	-4	4	4	4	4	-4	2	4
A2	-4	-1	4	4	4	4	-4	1	4	2	-4	-4	-2	1
A3	4	3	-3	-3	-4	-4	4	0	-2	0	-2	0	3	0
A4	-1	0	3	2	1	4	-4	1	4	1	0	0	0	1
A5	-2	2	2	3	3	4	-3	0	2	0	0	-2	-2	0
A6	-4	3	3	2	0	2	-1	3	2	3	1	0	2	3
A7	-4	1	3	1	0	4	-4	3	3	4	0	0	-2	0
A8	3	4	0	-4	-2	0	0	2	0	3	2	0	4	3
A9	-2	-3	2	2	4	4	-4	1	0	0	-3	-1	-4	0
A10	-3	1	1	1	3	2	-3	1	1	1	2	-1	1	2
A11	-2	3	2	-1	0	1	-1	4	1	4	3	0	3	4
A12	0	4	3	-3	-1	0	0	2	1	4	2	0	4	3
A13	1	3	3	-2	-1	0	0	-2	0	4	4	0	4	1
A14	-4	1	2	-3	3	4	-4	0	4	2	-4	-4	0	0
A15	-4	4	4	4	2	4	-4	3	4	4	4	0	4	4
A16	-4	4	4	-3	0	0	-3	3	0	2	0	-4	4	4
A17	4	4	2	-4	-3	-2	1	0	-3	4	0	0	4	0
A18	3	4	3	-4	-2	2	-3	0	0	3	0	4	4	0
A19	-4	-4	-3	0	4	4	-4	0	3	-3	0	-4	-4	0
A20	-2	2	2	3	2	4	-4	0	4	0	0	-2	-2	0
A21	0	1	2	4	1	4	-4	0	0	0	0	0	2	0
A22	1	2	2	-3	2	3	-2	4	0	2	0	0	3	4
A23	-4	-4	-4	-3	4	4	-4	0	0	-3	0	0	-4	0

© LIPSOR-EPITA-MACTOR

جدول ۴. شدت اصرار بازیگران بر اهداف

Map of influences and dependences between actors

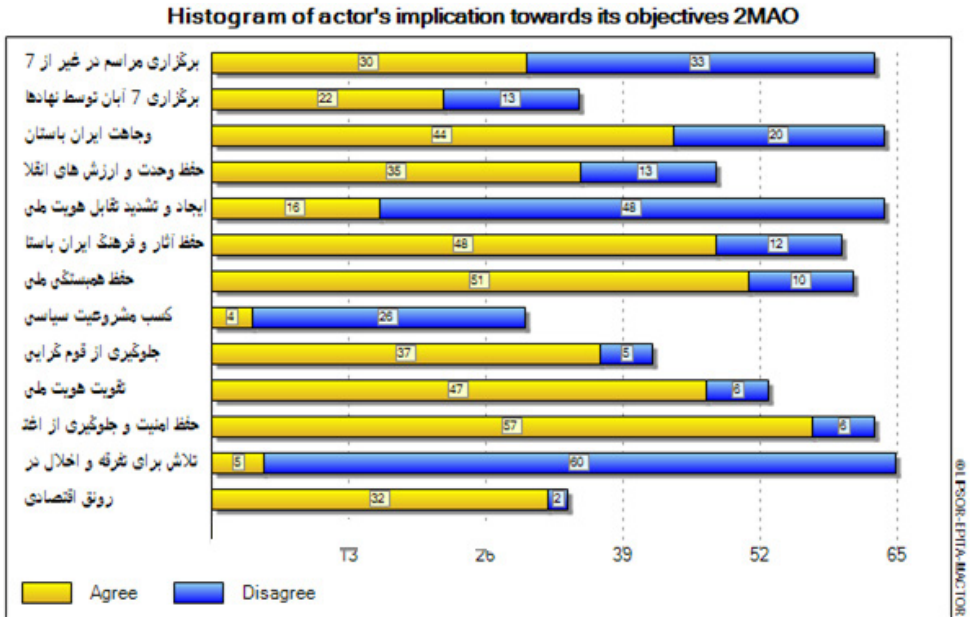

تصویر ۱. نقشه اثرگذاری و اثرپذیری بازیگران

بعد از این هدف ایجاد و تشدید تقابل هویت ملی / مذهبی، یعنی تلاش برای تضعیف مشروعیت دینی نظام و جایگزینی ارزش‌ها و نمادهای ایران باستان به جای ارزش‌ها و نمادهای اسلامی و موضوع نزدیک به آن یعنی وجاهت تاریخی ایران باستان و نمادهای آن به‌ویژه حکومت هخامنشیان، کوروش هخامنشی و آثاری چون تخت جمشید و آرامگاه کوروش در پاسارگاد اولویت دوم این مسئله هستند.

با وجود اینکه رقابت بازیگران در مورد ۱۳ موضوع مورد مناقشه و قابل گزارش است، برای جلوگیری از تطویل مقاله صرفاً به سه مورد از این رقابت‌ها برای نمونه اشاره می‌شود. تصویر شماره ۳، دیدگاه بازیگران را در مورد برگزاری مراسم بزرگداشت کوروش در زمانی غیر از هفتم آبان ماه نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مرکز بررسی‌های استراتژیک

هرکدام از بازیگران موضع خود را نسبت به اهداف به صورت موافقت یا مخالفت به صورت عدد علامت‌دار از ۴- تا ۴+ بیان می‌کنند. هیستوگرام دلالت‌های بازیگران، مجموع امتیازات بازیگران را نسبت به اهداف تجمیع کرده و نمایش می‌دهد. اولویت اهداف را از نظر همه بازیگران می‌توان از این نمودار استخراج کرد. مجموع امتیازات مخالف و موافق نشان‌دهنده اولویت اهداف مطرح‌شده است. همچنین هرچه امتیازات موافق و مخالف به هم نزدیک‌تر باشند، نشان‌دهنده این است که نزاع و اختلاف نظر بازیگران در مورد این هدف بیشتر است و به عبارتی آن هدف محل مناقشه است. بنابراین، بر اساس این نمودار تلاش برای جلوگیری از ایجاد تفرقه و اخلاف در نظم اجتماعی نظام جمهوری اسلامی اولویت اول اهداف مجموع بازیگران است.

تصویر ۲. هیستوگرام دلالت بازیگران نسبت به اهداف

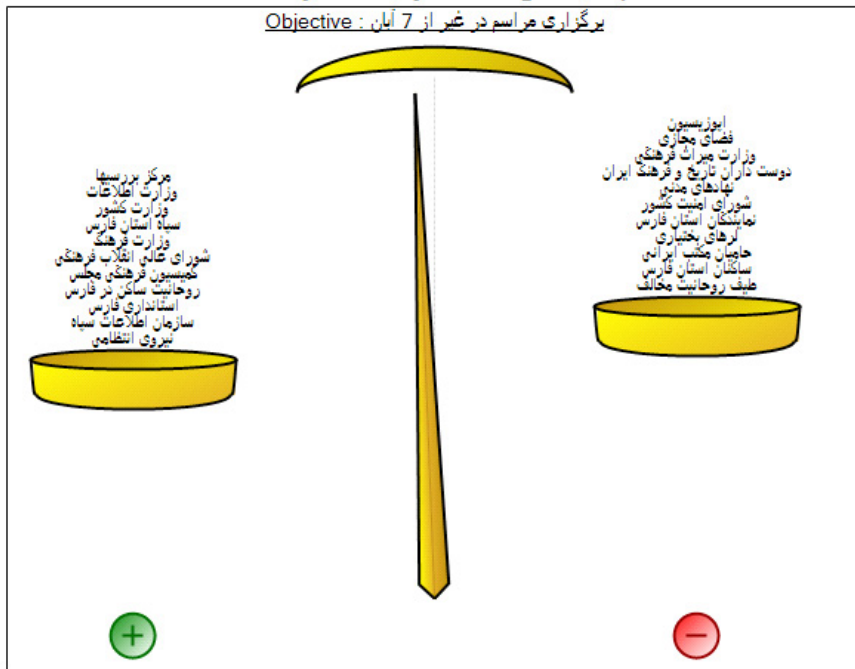
ایرانی یعنی ایرانی بودن و مذهبی بودن می‌شود و برگزاری این مراسم تضعیف مشروعیت دینی نظام را در پی دارد. بر اساس این نمودار فضای مجازی، نهادهای مدنی، لره‌های بختیاری، حامیان مکتب ایرانی در پی تقابل هویتی هستند و ارزش‌ها، نمادها و شخصیت‌های ایران باستان را مهم‌تر از نمادها و شخصیت‌های اسلامی دانسته و سعی در جایگزینی این دو با همدیگر دارند. سایر بازیگران از جمله مرکز بررسی‌های ریاست‌جمهوری، استانداری، سازمان میراث فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد و غیره موضعی منفی نسبت به ایجاد یا تشدید تقابل هویتی ایرانی اسلامی دارند.

تصویر شماره ۵ موضع بازیگران را نسبت به حفظ فرهنگ و آثار باستانی به‌جامانده از ایران باستان نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود

ریاست‌جمهوری، وزارت اطلاعات، وزارت کشور، بخش فرهنگی سپاه استان فارس، شورای عالی انقلاب فرهنگی، روحانیت ساکن فارس، سازمان اطلاعات سپاه فجر و غیره موافق برگزاری این آیین در زمانی غیر از هفتم آبان ماه هستند. در حالی که اپوزیسیون (سلطنت‌طلبان، منافقین)، کاربران فضای مجازی، دوست‌داران تاریخ و فرهنگ ایران باستان، نهادهای مدنی حامیان مکتب ایران و ساکنان فارس مخالف برگزاری مراسم این روز در زمانی غیر از هفتم آبان هستند.

تصویر شماره ۴، موضع بازیگران را نسبت به ایجاد و تشدید تقابل هویت ملی / مذهبی در برگزاری روز کوروش نمایش می‌دهد. استدلال می‌شود که برگزاری این آیین موجب ایجاد و تشدید تقابل هویتی بین دو بعد اساسی هویت

Position scale by valued objectives weighted competitiveness

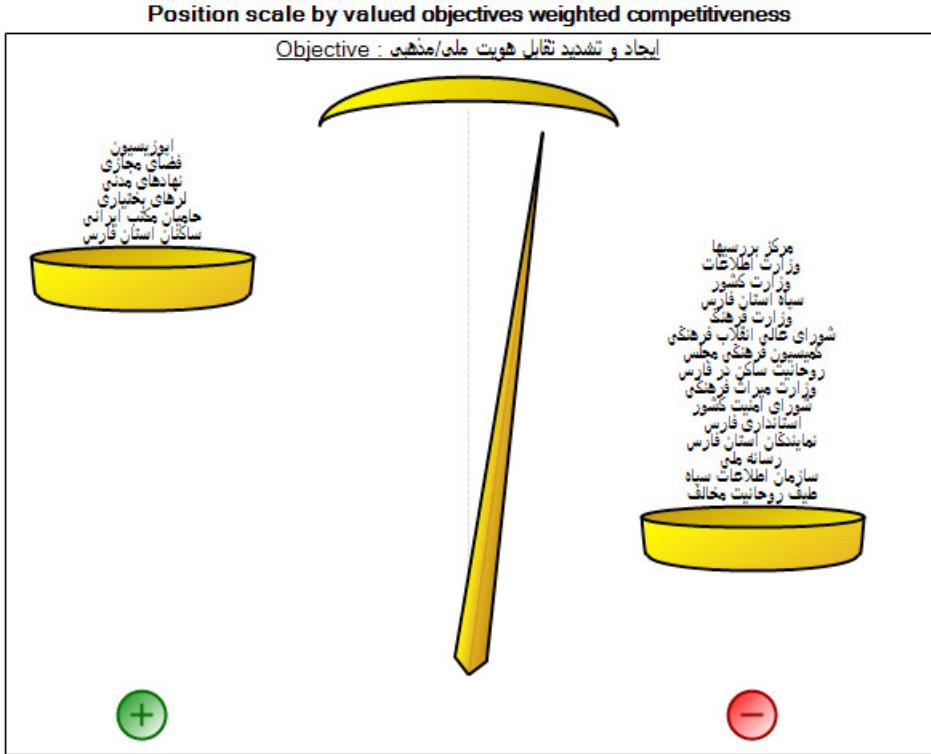

تصویر ۳. رقابت بازیگران بر سر برگزاری مراسم بزرگداشت کوروش در زمانی غیر از هفتم آبان ماه

حفظ آثار و به طور کلی برگزاری روز کوروش ندارند، اما به دلیل اینکه نمی‌خواهند این مسئله طولانی‌تر شود، در چند سال اخیر تغییر موضع داده‌اند و موضع مثبت ضعیفی نشان می‌دهند. موضع بازیگران در تهران و فارس تا حدودی با هم تفاوت دارد. معیار این تفاوت نیز فاصله از مسئله، آگاهی به ابعاد چندگانه و پیچیدگی‌های مسئله، شرکت در جلسات استانی و آگاهی از ابعاد فرهنگی مسئله است.

تصویر شماره ۶، حداکثر توان هر یک از بازیگران مورد بررسی را به صورت مجموعی از اثرات مستقیم، غیرمستقیم و بازخورد تقابل هر کدام نشان می‌دهد. با توجه به نتایج این تصویر فضای مجازی، سازمان اطلاعات سپاه و شورای امنیت کشور و وزارت

مرکز بررسی‌ها، اپوزیسیون، ساکنان استان فارس، نهادهای مدنی، لرهای بختیاری و دوستداران تاریخ و فرهنگ ایران باستان موافقت بسیار زیادی با این موضع دارند و مجموعه سپاه استان فارس موافقت ضعیف (+۱) دارد. در بین بازیگران طیف روحانیت مخالف موضعی کاملاً منفی (-۴) و رسانه ملی، وزارت اطلاعات و کمیسیون فرهنگی مجلس نیز موضع منفی ضعیف (-۱) دارند. روحانیتی که از میدان مسئله یعنی استان فارس دور هستند و ساکن در قم یا تهران هستند به علت دوری از موضوع یا محیط، موضع‌گیری متفاوتی دارند. در مورد نیروهای امنیتی نیز این استدلال صادق است. سپاه پاسداران چه معاونت اطلاعات و چه بخش فرهنگی علاقه‌ای به

تصویر ۴. رقابت بازیگران در مورد ایجاد و تشدید تقابل هویت ملی / مذهبی

مجازی و دوستداران فرهنگ و هنر ایران باستان نیز هم‌گرایی مشاهده می‌شود.

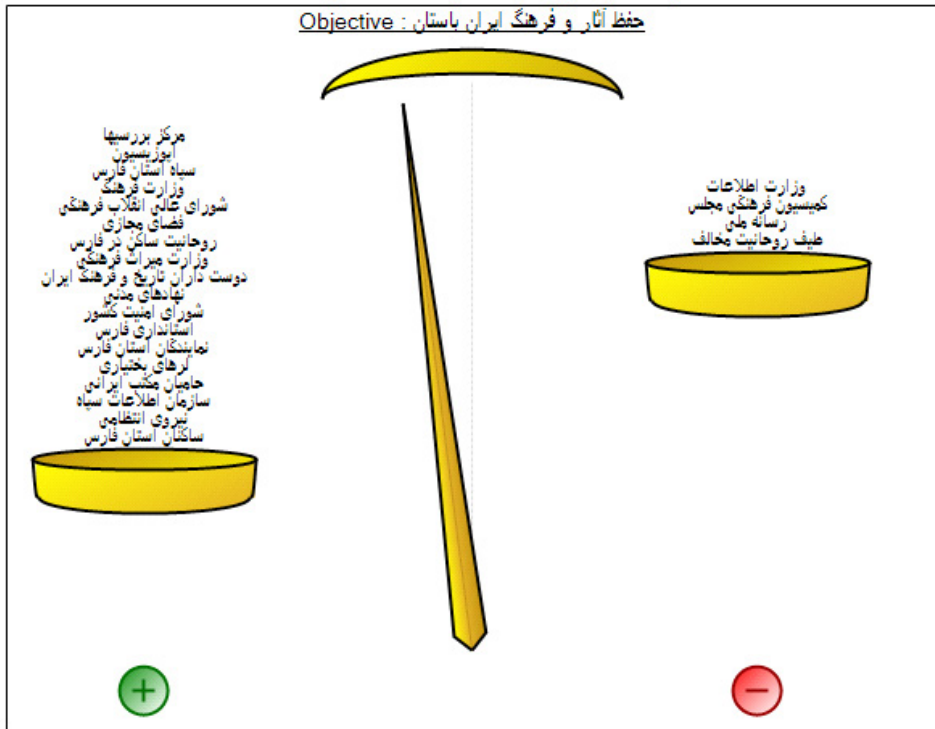
تصویر شماره ۸، شدت هم‌گرایی بین بازیگران مورد مطالعه را نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های این تصویر هم‌گرایی بسیار قوی بین شورای امنیت کشور و وزارت اطلاعات وجود دارد. همچنین هم‌گرایی قوی بین وزارت اطلاعات، سپاه استان فارس و سازمان اطلاعات سپاه مشاهده می‌شود.

تصویر شماره ۹، نشان‌دهنده واگرایی بین بازیگران مورد بررسی است. بر اساس این تصویر بین مرکز بررسی‌های استراتژیک، وزارتخانه‌های فرهنگ و

اطلاعات به ترتیب قوی‌ترین بازیگران هستند. همچنین دوستداران تاریخ و فرهنگ ایران باستان، نهادهای مدنی و لرهای بختیاری از کمترین میزان قدرت برای پیش بردن اهدافشان برخوردارند.

تصویر شماره ۷، هم‌گرایی بازیگران را نسبت به اهداف مورد بررسی نشان می‌دهد. یافته‌های این تصویر نشان می‌دهد که بین وزارت میراث فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز بررسی‌های استراتژیک و روحانیت ساکنان استان فارس هم‌گرایی وجود دارد. همچنین بین مجموعه سپاه استان فارس، شورای امنیت کشور و نیروی انتظامی از یکسو و از سوی دیگر بین نهادهای مدنی، فضای

Position scale by valued objectives weighted competitiveness

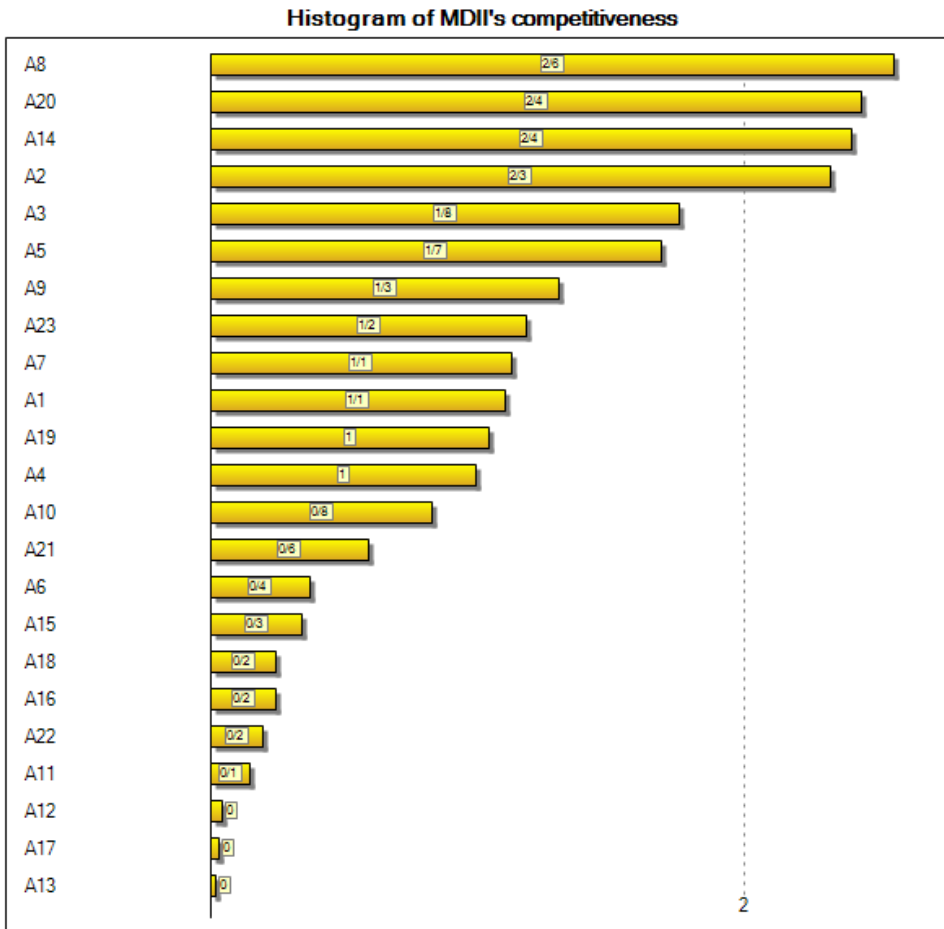
تصویر ۵. رقابت بازیگران در مورد حفظ آثار، نمادها و فرهنگ ایران باستان

بین سازمان اطلاعات سپاه و مخالفین هم واگرایی قوی در مورد اهداف مشاهده می‌شود. همچنین واگرایی بین مخالفین نظام با شورای امنیت ملی، سپاه فارس، رسانه ملی و مرکز بررسی‌های استراتژیک در حد متوسط است.

تصویر شماره ۱۱، روابط یا به عبارت دقیق‌تر میزان نزدیکی / دوری بین همه بازیگران و همه اهداف را به صورت نقشه نشان می‌دهد. با توجه به این تصویر، کسب مشروعیت به حامیان مکتب ایرانی نزدیک است. برگزاری بزرگداشت روز کوروش توسط نهادهای مدنی و تحت نظارت نهادهای رسمی

ارشاد اسلامی و سازمان میراث فرهنگی از یکسو و فضای مجازی، نهادهای مدنی، لرهای بختیاری و حامیان مکتب ایرانی از سوی دیگر، واگرایی وجود دارد. همچنین بین نیروهای امنیتی و دسته دوم نیز واگرایی مشاهده می‌شود. در ضمن بین اپوزیسیون و سایر بازیگران نیز واگرایی وجود دارد.

تصویر شماره ۱۰، نشان‌دهنده شدت واگرایی بازیگران نسبت به اهداف است. بر این اساس قوی‌ترین واگرایی بین مخالفین نظام جمهوری اسلامی (اپوزیسیون شامل منافقین، سلطنت‌طلبان، صهیونیست‌ها و غیره) و وزارت اطلاعات است. سپس

تصویر ۶. نمودار رقابت‌پذیری نهایی بازیگران

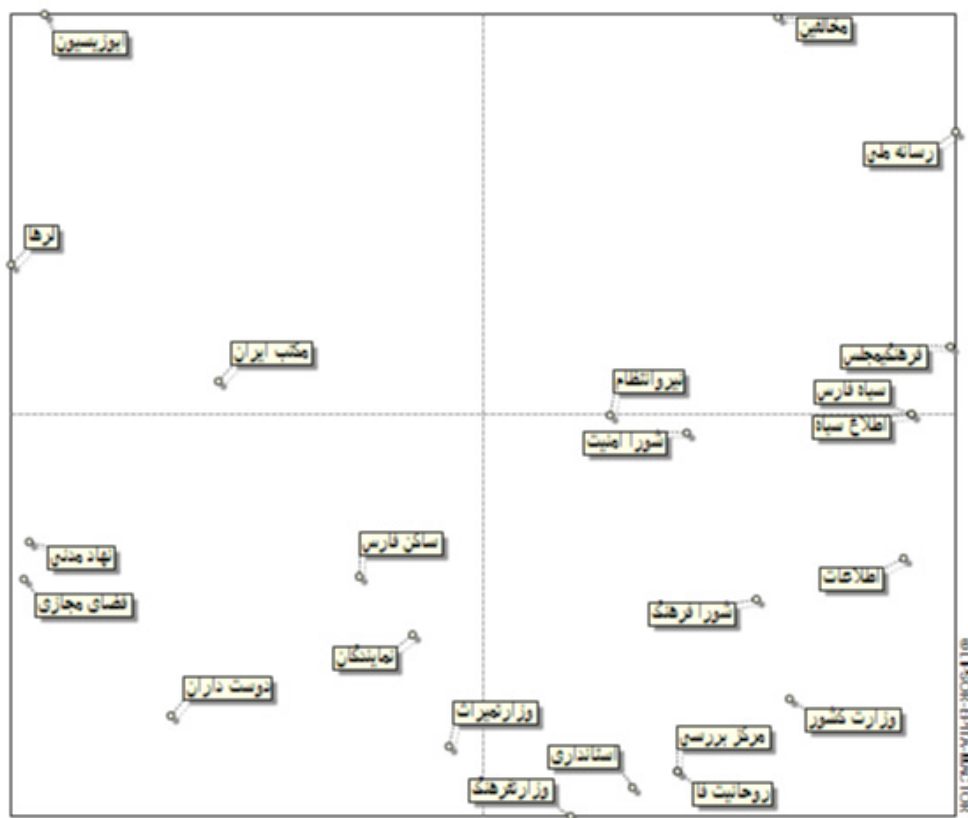
امنیت و جلوگیری از اغتشاش و حفظ ارزش‌های انقلابی ایدئولوژیک (برچسب حفظ وحدت) نیز به وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه، سپاه فارس و وزارت کشور نزدیک‌تر است.

تصویر شماره ۱۲، نزدیکی بازیگران را بر اساس اهداف موردبررسی را نشان می‌دهد. از این یافته برای شناسایی ائتلاف‌های بالقوه استفاده می‌شود.

چون معاونت گردشگری سازمان میراث فرهنگی، به استانداری فارس، وزارت میراث فرهنگی، دوست‌داران تاریخ و فرهنگ ایران باستان، لره‌های بختیاری، نمایندگان استان فارس و ساکنان استان فارس نزدیک است. همبستگی ملی متکثر نیز به مرکز بررسی‌های ریاست جمهوری، روحانیت ساکن فارس و نهادهای مدنی نزدیکی بیشتری دارد. حفظ

Map of order 1 convergences between actors

تصویر ۷. هم‌گرایی بازیگران با همدیگر

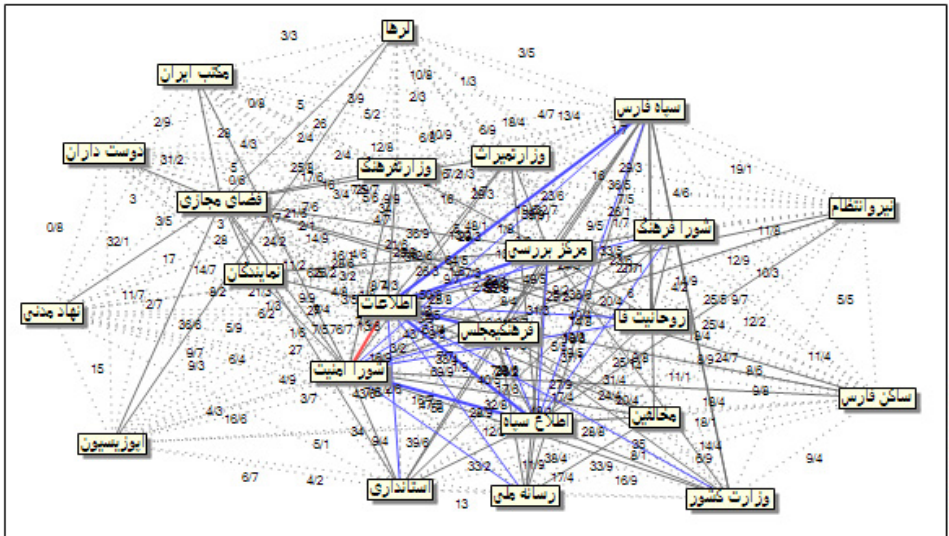
مدنی، حامیان مکتب ایرانی، ساکنان استان فارس و دوستداران فرهنگ ایران باستان قابل مشاهده است.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

شوربختانه در کشور ما تعارضات متعددی بر سر مسائل فرهنگی، مانند تعارض بر سر آموزش زبان مادری در مدارس، صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی، نحوه تعامل با جهان و غیره وجود دارد. پژوهش حاضر تعارضات مربوط به برگزاری

این یافته با محاسبه هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌های مشاهده‌شده به دست می‌آید. با توجه به این تصویر، قوی‌ترین ارتباط بین مرکز بررسی‌های استراتژیک و استانداری فارس است. همچنین رابطه نزدیکی بین استانداری فارس، مرکز بررسی‌های استراتژیک و روحانیت ساکن استان فارس وجود دارد. رابطه نزدیکی نیز بین مجموعه سپاه فارس، وزارت اطلاعات و شورای امنیت کشور وجود دارد. همچنین رابطه‌ای نزدیکی نیز بین فضای مجازی، نهادهای

Graph of order 3 convergences between actors

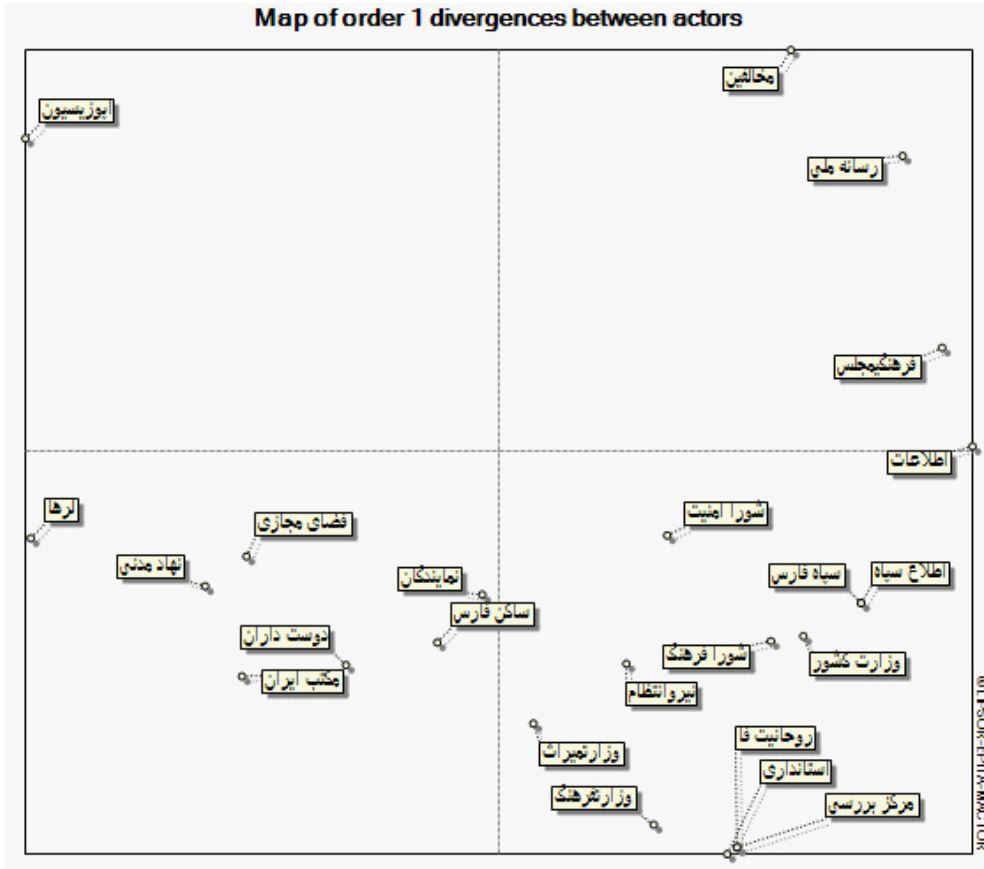
تصویر ۸. شدت هم‌گرایی بین بازیگران

دسته موافقان و مخالفان تقسیم شده‌اند.^۲ گروهی از موافقان کسانی هستند که شخصیت کوروش را به عنوان شخصیتی تاریخی، بنیان‌گذار و دارای صفاتی چون عادل، دادگر و اهل مدارا می‌شناسند. برخی نیز به دلیل حفظ هویت و یکپارچگی ملی با برگزاری مراسم بزرگداشت او در هفتم ماه آبان مخالفتی ندارند. البته به حاشیه‌های محتمل برگزاری این مراسم آگاه هستند و معتقدند چنین حاشیه‌هایی قابل مدیریت است. مخالفان نیز همچون موافقان دارای تنوع قابل توجهی هستند. در درون این طیف دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. در یک سر طیف کسانی قرار دارند که اعتقاد دارند کوروش هخامنشی

روز کوروش را به عنوان یک نمونه از مهم‌ترین مناقشات مربوط به حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی به شیوه بازیگرمحور مورد مذاقه قرار داده است. تحلیل بازیگرمحور به صورت فرایندی برای کسب اطلاعات درباره بازیگران عرصه سیاست‌گذاری دیده می‌شود. رفتارها، منافع، برنامه‌ها و تأثیر آن‌ها بر فرایندهای تصمیم‌گیری درک شود. همچنین موجب می‌شود تا به طور مؤثرتری جایگاه بازیگران در میدان سیاست‌گذاری مورد بررسی قرار گیرد (Brugha, ۲۰۰۰, Varvasovsky, R.). همچنین این رویکرد کمک می‌کند منافع متناقض بازیگران مختلف فهمیده و درک شود (Friedman & Miles, ۲۰۰۶). بر اساس یافته‌ها بازیگران به دو

۲. هرچند در درون خود دارای تنوع قابل توجهی هستند.

Map of order 1 divergences between actors

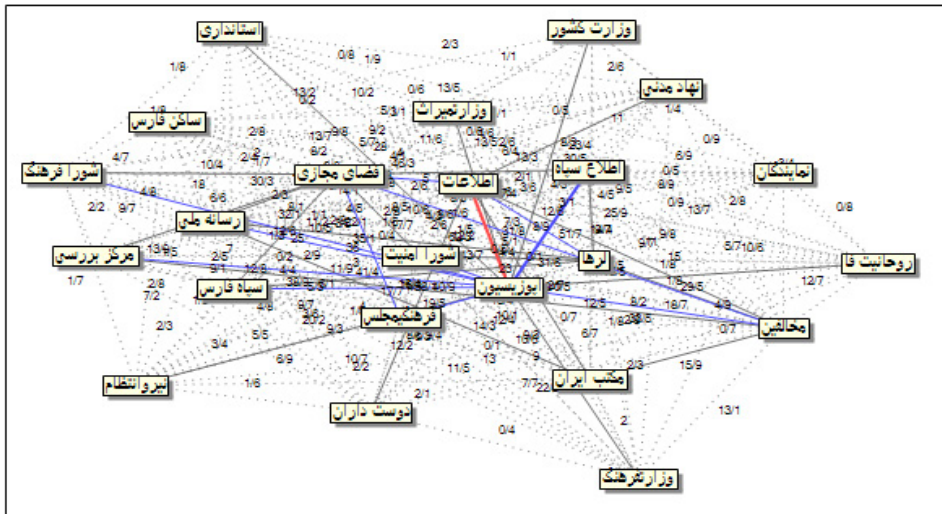

تصویر ۹. واگرایی بین بازیگران

پادشاهی بود. بنابراین برگزاری مراسم بزرگداشت کوروش در ۷ آبان ۱۳۹۵ به دلیل کوتاهی نیروهای انقلابی بوده است. کسانی که به این کار مبادرت ورزیده‌اند، ضدانقلاب هستند (نوری همدانی، ۹۵) و نباید اجازه برگزاری چنین آیین‌هایی داده شود. ما این دسته را اسلام‌گرایان سنت‌گرا^۳ می‌نامیم. رویکرد این گروه آن است که شروع تاریخ از ۲۵۰۰ سال پیش یعنی هخامنشیان و نادیده گرفتن سایر سننگرا نامیدن آن‌ها صرفاً برای طبقه‌بندی است و هیچ‌گونه

شاهی است مانند سایر شاهان با ویژگی‌هایی همچون آدم‌کش، ظالم، جابر و زورگو. این دسته کوروش را شاهی در ردیف شاهانی چون اسکندر مقدونی، معاویه، یزید، منصور دوانیقی، هلاکو خان مغول، محمود افغان و آغامحمدخان قاجار می‌دانند (نقدی، ۱۳۹۷) و معتقدند که برگزاری مراسم روز کوروش امنیت کشور را به خطر می‌اندازد (سبحانی، ۱۳۹۸). انقلاب اسلامی تلاشی جهت آوردن اسلام ناب برای خروج از زیر سیطره پادشاهان و رژیم

Graph of order 3 divergences between actors

- Weakest divergences
- Weak divergences
- Moderate divergences
- Strong divergences
- Strongest divergences

10 | PROF. HETIJA MATOR

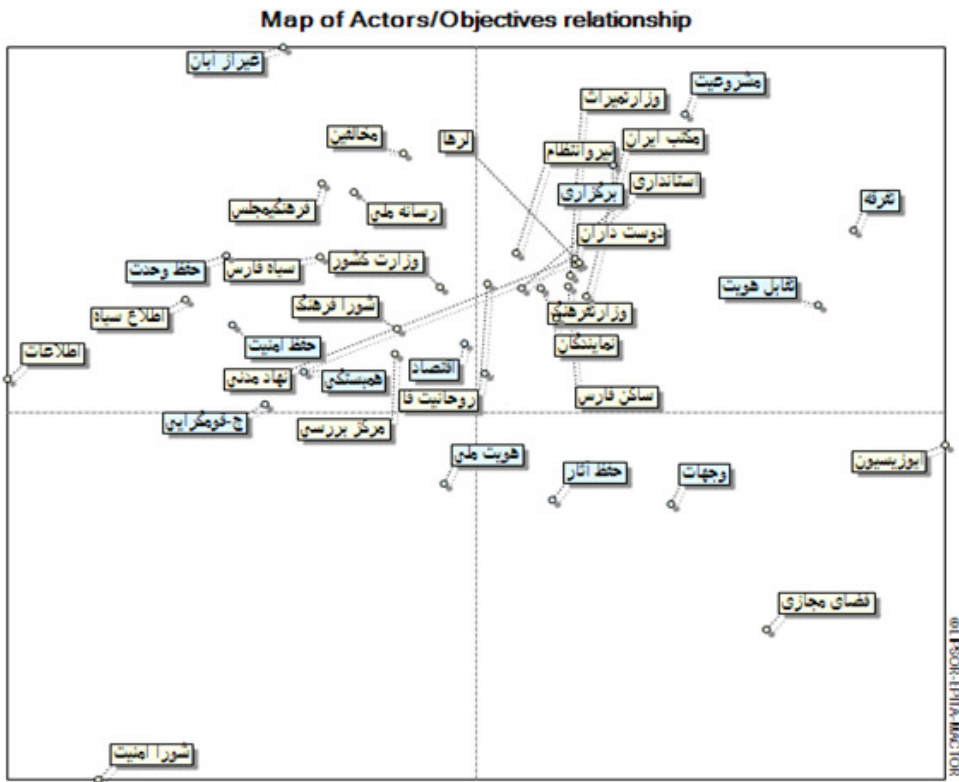
تصویر ۱۰. شدت واگرایی بین بازیگران

تمدن‌ها همچون تمدن شهر سوخته، حکومت عیلام و تمدن مادها در هگمتانه عملی از سر عدم صداقت شرق‌شناسان بوده است (رهبر انقلاب، ۱۳۸۳) که مورد سوءاستفاده خاندان پهلوی قرار گرفته است. احترام کوروش به علمای یهود و آزاد کردن آن‌ها از دست نونید، آزادی مردم در انتخاب دین، مذهب و خدا، از دیدگاه اسلام پذیرفته نیست.

دسته دوم مخالفان کسانی هستند که کوروش را به عنوان شخصیتی تاریخی همچون حافظ و سعدی می‌دانند که شهره به عدالت، مدارا و تکثر است. این گروه نگران ابعاد امنیتی برگزاری بزرگداشت کوروش در هفتم آبان ماه هستند. مسئله اصلی این نهادها

نگرانی از سوءاستفاده مخالفان نظام رسمی از این مراسم و تبدیل «روز کوروش» به «هفته کوروش» و به تدریج «هفته پادشاهی» یا «هفته سلطنت» است. این نهادها استدلال می‌کنند، از آنجایی که چهارم آبان ماه تولد محمدرضا شاه پهلوی است، نهم آبان ماه هم تولد رضا پهلوی، برگزاری بزرگداشت روز کوروش در هفتم آبان ماه دستاویزی برای سوءاستفاده ضد انقلاب و مخالفان نظام می‌شود و مجالی برای آشوب و برهم خوردن نظم خواهد شد. همچنین کنار هم قرار گرفتن این سه موقعیت با هم باعث به وجود آمدن «هفته پادشاهی» می‌شود. این گروه علاوه بر نیروهای امنیتی (اطلاعات، اطلاعات سپاه، اطلاعات نیروی انتظامی) برخی روحانیون را نیز شامل می‌شود. این افراد به دلیل حضور در

معنای ارزش‌گذارانه‌ای در خود ندارد.

تصویر ۱۱. نقشه روابط بین بازیگران و اهداف

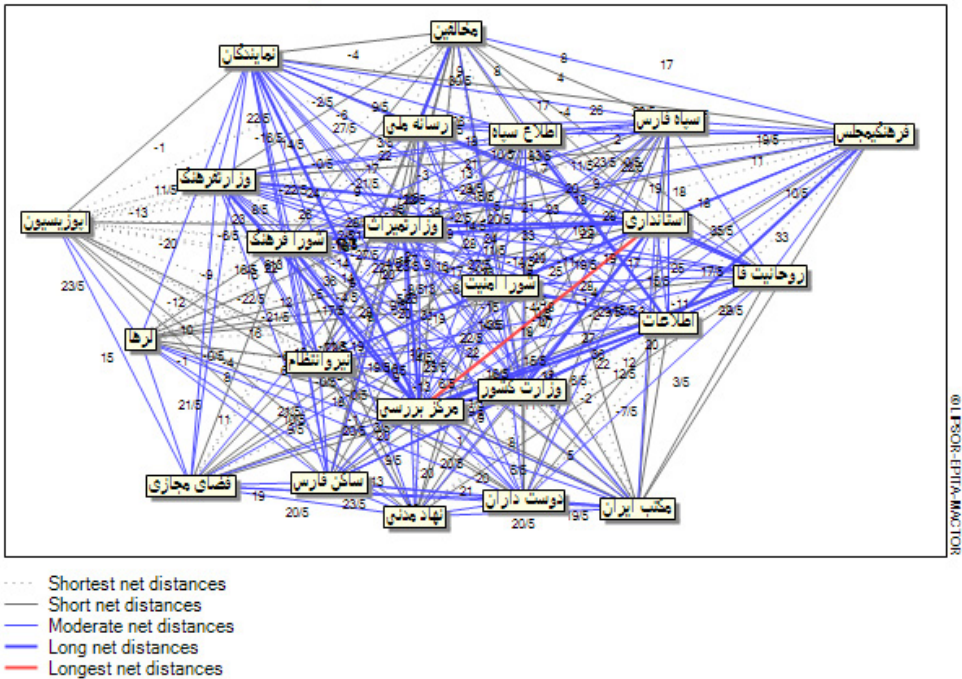
نظریات بازیگران بر اساس سه نگاه فرهنگی، سیاسی و امنیتی هستیم، هر نگاه به دو شکل مخالف و موافق دسته‌بندی می‌شوند. بنابراین شش دسته به صورت زیر خواهیم داشت (جدول شماره ۵).

نگاه فرهنگی (موافقان): حامیان این نگاه کسانی هستند که نگاه فرهنگی به مسئله داشته و موافق برگزاری آیین بزرگداشت کوروش در هفتم آبان ماه هستند. این گروه کوروش را به عنوان یک نماد فرهنگی مانند تخت جمشید، حافظ، سعدی و فردوسی می‌دانند. نمادی که شهره به عدالت، حامی حقوق بشر، طرفدار حقوق اقلیت‌ها و آزادی

میدان مناقشه استان فارس و درگیری عمیق با مسئله و فهم ابعاد اجتماعی فرهنگی آن به تدریج تصمیم گرفته‌اند که نگاه صرفاً امنیتی را به ترکیبی از نگاه‌های امنیتی فرهنگی تغییر دهند (مصاحبه با نمایندگان نیروهای امنیتی در استانداری فارس در ۵ مرداد ۱۳۹۹). همچنین معتقدند برگزاری بزرگداشت روز کوروش در هفتم آبان ماه پیامدهای مخرب امنیتی برای کشور در پی دارد. بنابراین امکان برگزاری مراسم را نه تنها در هفتم آبان ماه، بلکه در تمامی ماه آبان منتفی می‌دانند.

با توجه به اینکه درصد تحلیل مواضع، اندیشه‌ها و

Graph of net distances between actors

تصویر ۱۲. نقشه فواصل بین بازیگران

افرادی که در برگزاری بزرگداشت کوروش در سال ۱۳۹۵ شرکت کرده‌اند خواستار به رسمیت شناخته شدن از سوی نهادهای رسمی هستند. حمایت از تاریخ ایران باستان و کوروش را به عنوان بخشی از هویت خود تعریف می‌کنند. تأکید مفرط بر یک بعد از ابعاد چهارگانه هویت ایرانی (اسلام، ایران، غرب، قوم) در طی سال‌های پس از انقلاب، موجب شکل‌گیری فرهنگ مقاومت علیه هویت تک‌بعدی شده است. گسترش رسانه‌های جمعی و فناوری‌های مرتبط با فضای مجازی و انواع شبکه‌های اجتماعی و دسترسی آزاد افراد به تنوعها در اندیشه‌ها، افکار، ارزش‌ها، پوشش، تفریحات و غیره موجب شکل‌گیری هویت‌های مختلفی شده

مذهبی است. «ایران» تبلور یک حکومت بزرگ و جهانی است که با کوروش شکل می‌گیرد. کوروش از این منظر چه پیامبر و برگزیده خداوند باشد و چه شاهی عادل، به عنوان شخصیتی بنیان‌گذار قابل احترام است و برگزاری مراسم بزرگداشت برای او در هفتم آبان مانعی ندارد. از این دیدگاه تعارضی بین ملیت و دیانت یا ناسیونالیسم و دین وجود ندارد. از این نقطه‌نظر گذشتگان به نحو مطلوب بین مقولات متعارض (یا ظاهراً متعارض)، بین اقوام مختلف ساکن در این مرز و بوم و بین اقوام و ملیت وحدت ایجاد کرده‌اند. میل به همزیستی و اتحاد در نهاد انسان تکوین شده است (یونسی، ۱۳۹۹).

جدول ۵. تحلیل مواضع، اندیشه‌ها و نظریات بازیگران براساس سه نگاه فرهنگی، سیاسی و امنیتی

نگاه امنیتی		نگاه سیاسی		نگاه فرهنگی	
مخالف	موافق	مخالف	موافق	مخالف	موافق

از کوروش یعنی برانگیختن احساس نابرابری در بین اقوام و ایجاد بحران.

برخی نیز معتقدند اگر قرار بر برگزاری مراسم بزرگداشت باشد، باید برای نمادهای مذهبی انجام شود. ترویج فرهنگ اسلامی یعنی برگزاری اعیاد سعید فطر، قربان و عید غدیر، اهل سنت معتقدند در ۲۳ سال بعثت پیامبر (ص) نه شخصیت پیامبر (ص) و نه صحابه ایشان هیچ‌کدام نه روز بزرگداشت برای آن حضرت برگزار کردند و نه جشن تولد گرفتند. بنابراین نباید به آیین‌های غیرمذهبی اجازه برگزاری داد. طیف روحانیت مخالف، سازمان فرهنگی سپاه و شورای عالی انقلاب فرهنگی از این طرز تفکر طرفداری می‌کنند.

نگاه سیاسی (مخالفان): در کشور ما دولت‌ها معمولاً عملکردهای دولت گذشته را به خاطر اعمال، فعالیت‌ها و اهداف غلط در مظان اتهام قرار داده و آن را محکوم می‌کنند. این امر در مورد کلیت ساختار سیاسی نیز صادق است. حکومت پهلوی حکومت قاجارها را تقبیح می‌کرد و همه کارهایی که آن‌ها انجام داده بودند را بد می‌دانستند. این رویه هم‌اکنون نیز چون گذشته پیگیری می‌شود. استدلال می‌شود از آنجایی که منبع اصلی قدرت انقلاب اسلامی ارزش‌ها، هنجارها و به طور کلی ایدئولوژی اسلامی است که خصلتی ذاتاً فرهنگی دارد (جمال‌زاده، ۱۳۹۱)، باید مراقب سلطه دیگران از طریق فرهنگی بود. همچنین محمدپور و علیزاده (۱۳۹۰) نیز معتقدند که عامل برتری و سلطه جوامع غربی بر

است که خواهان به رسمیت شناخته شدن هستند (یونسی، ۱۳۹۹).

کسانی که به فرهنگ و تاریخ ایران باستان علاقه‌مند هستند نیز از برگزاری مراسم روز کوروش در هفتم آبان ماه استقبال می‌کنند. یافته‌ها نشان می‌دهد که از میان بازیگران مورد بررسی، مرکز بررسی‌های استراتژیک، وزارت فرهنگ و ارشاد، فضای مجازی، روحانیت ساکن فارس (نماینده ولی فقیه شیراز)، دوستداران تاریخ و فرهنگ ایران، نهادهای مدنی، استانداری فارس، نمایندگان فارس، حامیان مکتب ایرانی و مردم ساکن فارس و لره‌های بختیاری از این دیدگاه حمایت می‌کنند. در مورد اهداف مورد بررسی (جدول شماره ۲) حامیان این نوع نگاه با بیشتر اهداف بیان‌شده موافق هستند. این اهداف شامل حفظ آثار و فرهنگ ایران باستان، حفظ همبستگی ملی در عین وجود گروه‌های مخالف و متفاوت، رونق اقتصاد محلی (استان فارس)، تقویت عناصر هویتی ملی در کنار عناصر دینی و برگزاری این آیین توسط سازمان‌های غیردولتی و مردم‌نهاد می‌شود.

نگاه فرهنگی (مخالفان): از این منظر حمایت از برگزاری مراسم بزرگداشت روز کوروش خشم و عصبانیت سایر اقوام را برمی‌انگیزد. کردهای افراطی به کوروش به دلیل از بین بردن سلسله ماد علاقه‌ای ندارند. او را از بین برنده ریشه‌های خود می‌دانند. ترک‌های افراطی نیز در پی به دست آوردن فرصت آموزش رسمی زبان مادری هستند. بنابراین حمایت

جوامع شرقی از طریق فرهنگ، صنایع فرهنگی و مفاهیم فرهنگی بوده است.

برخی بازیگران معتقدند هر چیزی که رنگ‌وبوی قاجار یا پهلوی داشته باشد و در آن زمان ایجاد شده باشد، منفی است. بر اساس این دیدگاه کوروش نماد شاهنشاهی است. این نماد در زمان پهلوی ایجاد شد و به برند یا علامت شکوه این حکومت تبدیل شد. برای برگزاری بزرگداشت او هزینه زیادی شد. در حالی که اکنون دوره دموکراسی و جمهوریت است نه پادشاهی. بنابراین برگزاری مراسم بزرگداشت کوروش به معنای بزرگداشت حکومت پهلوی است. پس این کار کلیه تلاش‌های انقلابی را حتی اگر زایل نکنند، زیر سؤال می‌برد. نیروهای امنیتی شامل وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه (فجر)، روحانیت مخالف، رسانه ملی و گرایشات اصول‌گرایانه از این دیدگاه حمایت می‌کنند. مهم‌ترین دلیل مخالفت این طیف این است که برگزاری بزرگداشت کوروش در هفتم آبان موجب شکل‌گیری هفته پادشاهی و تبدیل این مراسم به بزرگداشتی برای رضا شاه و محمدرضا پهلوی می‌شود. بنابراین موافق برگزاری مراسم در هفتم آبان نیستند. دغدغه دیگر این گروه نگرانی در مورد قوم‌گرایی و برانگیختن مطالبات قومی سایر اقوام چون آذری‌ها، بلوچ‌ها، کردها و عرب‌هاست. یعنی اگر اجازه برگزاری این مراسم داده شود ممکن است سایر اقوام نیز مطالبات جدیدی از این نوع را از حکومت طلب کرده و این امر موجب اغتشاش و حتی تلاش‌هایی برای بی‌ثباتی سیاسی شود. برخی پژوهش‌ها مؤید این نتیجه‌گیری هستند. برای نمونه لهسایی‌زاده و همکاران (۱۳۸۸) نشان می‌دهند هویت قومی و هویت ملی در شهرستان اهواز رابطه‌ای منفی و معکوس با یکدیگر دارند.

نگاه سیاسی (موافقان): برخی از کسانی که از این

منظر موافق برگزاری بزرگداشت کوروش در هفتم آبان ماه هستند، افرادی هستند که طرفدار نظام شاهنشاهی‌اند. افراد و گروه‌هایی که معتقدند رابطه با غرب و آمریکا به نفع کشور است. سلطنت‌طلبان، ضدانقلاب، منافقین و کسانی که در تلاش برای از بین بردن حکومت جمهوری اسلامی و جایگزینی آن با نظام پادشاهی هستند و فضای مجازی (شبکه‌های ماهواره‌ای و کانال‌های تلگرامی و اینستاگرامی) عضو این گروه هستند. اعضای انجمن پادشاهی ایران (گروه تندر) مشهورترین گروه از این طبقه هستند. اینان در سال‌های گذشته ناآرامی‌هایی را در شیراز ایجاد کرده بودند (جهان نو، ۱۳۹۹). هدف این انجمن سرنگونی نظام جمهوری اسلامی و جایگزینی آن با مشروطه سلطنتی است.

در میان طرفداران این نگاه حامیان مکتب ایرانی یعنی طیف احمدی‌نژاد و مشایی قرار دارند که هدفشان براندازی یا اخلال در نظام نیست، بلکه آن‌ها در پی کسب مشروعیت سیاسی و استقلال از دو جریان اصلی یعنی اصولگرایان و اصلاح‌طلبان هستند. به عبارت دیگر، انداختن چفیه به گردن نماد کوروش و کاوه آهنگر (تابناک ۱۳۸۹/۰۶/۲۱) و توجه ویژه به منشور کوروش (تاریخ فردا، ۱۳۸۹/۱۲/۲۲) توسط احمدی‌نژاد عملی برای جلب آرای مردم و به دست گرفتن قدرت به ویژه ریاست‌جمهوری است.

نگاه امنیتی (موافقان): حامیان این نگاه معتقدند امنیت کشور برتر و بالاتر از دیگر مسائل است. از طرفی برای حفظ امنیت، صرفاً قائل به حذف عوامل مخل نیستند. بنابراین بر این باورند با مدیریت چنین عواملی می‌شود نظم و امنیت را حفظ کرد. این بازیگران به جای حذف فرد مخل سعی در توجیه او دارند. طرفداران این نوع نگاه استدلال می‌کنند برگزاری چنین آیینی حاشیه‌هایی خواهد داشت که

پژوهش‌هایی نظیر شفيعی و شکری مقدم (۱۳۹۳) و قاضی‌نوری و همکاران (۱۳۹۷) تأثیر حوزه فرهنگی بر امنیت را در قالب مفاهیمی چون «قدرت نرم» و «امنیت نرم» مورد بررسی قرار داده‌اند و معتقدند نظام سلطه از طریق فرهنگ و مفاهیم فرهنگی می‌تواند بر بنیه «امنیتی و دفاعی کشور» اثر بگذارد.

یافته‌ها نشان می‌دهد سازمان اطلاعات سپاه دارای بیشترین قدرت در رسیدن به اهداف و خواسته‌ها است. از میان بازیگران مورد بررسی مجموعه سپاه و وزارت اطلاعات دارای منابع زیادی برای نیل به اهدافشان هستند. این منابع شامل توانایی در بسیج نیروی انسانی، اعمال قدرت بر سایر نهادها و مجاب کردن آن‌هاست. همچنین به لحاظ رسانه نیز به سهولت می‌توانند از امکانات رسانه ملی، به‌ویژه سازمان صداوسیما، شبکه صوتی تصویری اوج و ده‌ها ابزار رسانه‌ای دیگر استفاده کنند. در مورد میزان مشارکت و تلاش برای حل مسئله روز کوروش، یافته‌ها نشان می‌دهد مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری و استانداری فارس و وزارت اطلاعات تلاش بسیار زیادی نسبت به سایر بازیگران برای حل مسئله مبذول داشته‌اند. تعداد نامه‌های ارسالی از مرکز بررسی‌ها و استانداری و تلاش آن‌ها در برگزاری جلسات متعدد و سعی در توجیه سایر بازیگران برای حل مسئله گویای مشارکت زیاد این نهادهاست. بعد از این نهادها سازمان اطلاعات سپاه در فارس و سپاه پاسداران استان فارس یا سپاه فجر^۴ نیز تلاش زیادی در جهت حل مسئله کرده‌اند. شرکت در جلسات استانداری، هماهنگی با شورای تأمین استان، و مشارکت در جلسات شورای فرهنگ عمومی استان فارس شواهدی است برای مشارکت این نهادها.

۴. قابل توجه است که مشارکت نهادهای امنیتی نامبرده برای حل مسئله، تلاش برای برگزاری این آیین در روزی غیر از هفتم آبان

البته قابل مدیریت هستند. اما اگر اجازه برگزاری داده نشود در درازمدت ممکن است تبدیل به شورش شود و امنیت را به صورت جدی برهم زند. آن‌ها اعتقاد دارند هر مراسمی ابتدا حاشیه‌هایی دارد، مهم این است که نظام و مسئولان صبر پیشه کرده و مدارا کنند. یافته‌ها نشان می‌دهد که بدنه دولت‌های یازدهم و دوازدهم که علاوه بر داشتن نگاه‌های فرهنگی و سیاسی، از دیدگاه امنیتی هم به موضوع می‌نگریستند. از این دیدگاه حمایت می‌کنند. از جمله مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری به عنوان مشاوران تخصصی رئیس جمهور، استانداری فارس و بخش‌های امنیتی وزارتخانه‌هایی چون فرهنگ و ارشاد اسلامی.

نگاه امنیتی (مخالفان): حامیان این منظر کسانی هستند که با نگاه امنیتی به مسئله می‌نگرند. در دستگاه‌های امنیتی هم مسئولیت دارند. این افراد نگران برهم خوردن نظم و امنیت کشور هستند. اساساً از نگاه این گروه هر گونه تجمع دارای حساسیت و بستر رخدادهای بی‌ثبات‌کننده ممنوع است، مگر با اجازه و هماهنگی نهادهای امنیتی. طرفداران این طرز نگاه مخالف برگزاری چنین آیین‌هایی هستند، زیرا اعتقاد دارند این آیین‌ها را بیگانگان برای ایجاد بحران در نظام ترتیب داده‌اند. برگزاری آیین‌های این چنینی فرصتی است برای بسیج شدن نیروها چه نیروهای خاکستری و چه از پیش تعیین شده جهت ایجاد بی‌نظمی و آشوب و نهایتاً براندازی حکومت. بنابراین موافق برگزاری نیستند. این نهادها تنها مواجهه را برخورد امنیتی نظامی می‌دانند و تنها استراتژی را حذف عوامل مخمل می‌بینند. بر اساس یافته‌های تحقیق حاضر سازمان‌های امنیتی مانند سازمان اطلاعات سپاه (فجر)، وزارت اطلاعات و طیف روحانیت مخالف حامیان این دیدگاه هستند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

پژوهش حاضر موضوع اخلاقی خاصی ندارد. هدف مقاله تلاش برای حل مسئله بوده است و هیچ‌گونه مسئله اخلاقی ندارد.

حامی مالی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری تحت عنوان «مطالعه تعارضات سیاست‌گذاری فرهنگی هویتی در ایران امروز (مورد مطالعه: تعارضات مرتبط با برگزاری روز کوروش» است. نویسنده مقاله ایرج حق‌ندری است. این رساله در گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات دانشگاه خوارزمی انجام و از آن دفاع شده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان به یک اندازه در نگارش مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

در مقام جمع‌بندی، افزون بر ترسیم و تصویر مجموعه هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌های موجود در صحنه سیاست فرهنگی کشور و به‌خصوص پیرامون موضوعات و مسائل چالشی و مورد اختلاف که در این مقاله دنبال شد، بایستی به ضرورت حرکت به سمت هم‌گرایی و کاهش دامنه، عمق و شدت اختلافات میان بازیگران به‌ویژه بازیگران صحنه داخلی و لزوم ارتقای هم‌گرایی‌ها میان آن‌ها اشاره و تأکید داشت. تجربه چند دهه گذشته نشان می‌دهد تداوم این نوع آرایش سیاسی و سیاستی و استمرار تعارضات میان نهادهای مرتبط و مؤثر با مسائل فرهنگی، آن‌هم در شرایطی که وزن و جایگاه همه بازیگران قابل توجه و قابل اعتنا بوده (و امکان حذف آن‌ها وجود ندارد)، بسیار ضروری است. تداوم و تشدید مناقشات باعث هدر رفتن منابع ملی و سرمایه‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور و نظام می‌شود. بنابراین باید تلاش کرد بازیگران به تدریج و با اتخاذ رویکرد گفت‌وگو، تعامل، شناسایی متقابل و به رسمیت شناختن دیگران و درک عمیق دغدغه‌های سایر بازیگران به سمت حل‌وفصل و مدیریت موضوعات چالشی حرکت کنند. تجربه طی شده در خصوص مراسم هفتم آبان نشان می‌دهد، بازیگران بایستی حول مسائل، موضوعات و اهداف مورد اختلاف به تبادل نظر و تعاطی افکار بپردازند. در این تحقیق موضوعات مورد اختلاف و طرفین هر کدام شناسایی شد و اکنون بستر و شرایط برای مداخله مراجع و نهادهای سیاست‌گذار بالادستی، به‌ویژه شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی امنیت ملی فراهم است، این نهادها بایستی با کمال بی‌طرفی و با رویکرد هم‌گرایی به سمت اجماع نظر بازیگران حرکت کنند.

و حتی ماه آبان است. یعنی آن‌ها در صورتی مشارکت در برگزاری دارند که مراسم در تاریخی غیر از آبان برگزار شود.

منابع فارسی

- فرخی، م. (۱۳۹۴). جستاری پیرامون دوگانه‌های اساسی و راهبردی فرهنگ در حوزه سیاستگذاری فرهنگی جمهوری اسلامی. *راهبرین توسعه*، ۴۱، ۱۰۸-۸۸.
- فکوهی، ن. (۱۳۹۷). هویت ملی و خطر دو جانبه «پان‌های مرکزی و پیرامونی». همایش ناسیونالیسم ایرانی، نگاهی به روایت‌های کلاسیک متقدم و متاخر، تهران، ایران، ۳۰ دی ماه.
- قاضی‌نوری، س. س.، ملکی‌فر، س.، قانع‌راد، م. ا. و موسوی، آ. (۱۳۹۷). شناسایی و تحلیل رویکردهای موجود و مطلوب در صنایع فرهنگی کشور براساس دیدگاه‌های ذی‌نفعان. *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی*، ۸(۲۶)، ۳۹-۱۷.
- کیانپور، ع. ر. (۱۳۹۷). ناسیونالیسم ایرانی در ایران پسا انقلابی. همایش ناسیونالیسم ایرانی، نگاهی به روایت‌های کلاسیک متقدم و متاخر، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۳۰ دی ماه.
- مبارکی، م. و امید، ج. (۱۳۹۷). هویت‌های قومی و مسئله هویت ملی. همایش ناسیونالیسم ایرانی، نگاهی به روایت‌های کلاسیک متقدم و متاخر، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۳۰ دی ماه.
- محمد پور، ا. و علیزاده، م. (۱۳۹۰). تولد غرب و بر ساخت شرق دیگری شده از رویکرد پسا استعماری. *فصلنامه مطالعات ملی*، سال ۱۲(۴۵)، ۷۰-۱۴۱.
- مقدم، ع. (۱۳۸۸). بررسی عوامل موثر بر گرایش جوانان به هویت ملی (مورد مطالعه: جوانان شهر آبادان) [پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی]. اهواز: دانشگاه شهید چمران.
- میرزایی، س. آ. ا. (۱۳۹۷). ناسیونالیسم و قوم‌گرایی در ایران. همایش ناسیونالیسم ایرانی، نگاهی به روایت‌های کلاسیک متقدم و متاخر، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۳۰ دی ماه.
- یونسی، علی (۱۳۹۹). مصاحبه با علی یونسی (چهارمین وزیر اطلاعات دولت اصلاحات و مشاور رئیس جمهور در امور اقلیت‌ها در دولت دوازدهم).
- تابناک. (۱۳۹۸). احمدی نژاد به کاوه آهنگر چفیه داد. قابل دسترس در <https://www.tabnak.ir/fa/new>
- تاریخ فردا. (۱۳۸۹). احمدی‌نژاد: منشور کوروش برده‌داری و
- اسماعیلیان، م.، پورعزت، ع. ا. و ناظمی، ا. (۱۳۹۶). بررسی مناقشات بازیگران رسانه‌های صوتی-تصویری ایران در افق پنج ساله با روش تحلیل رفتار بازیگران. *فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی*، ۶(۲)، ۵۱-۳۱.
- امیرزاده، م. ر. و بهستانی، م. (۱۳۹۲). بررسی سیاست هویت در دوره معاصر. *فصلنامه مجلس و راهبرد*، ۲۱(۷۷)، ۱۰۶-۷۱.
- امیدی، ر. (۱۳۹۸). تحلیل تعارض در سیاستگذاری اجتماعی بررسی فرایند تدوین قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی. *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۸(۳)، ۶۶۸-۶۳۹.
- جمال زاده، ن. (۱۳۹۱). قدرت نرم انقلاب اسلامی و نظریه صدور فرهنگی انقلاب. *فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه انقلاب اسلامی*، ۱(۴)، ۸۶-۶۱.
- حاجیانی، ا. (۱۳۹۲). *جامعه‌شناسی هویت ایرانی*. تهران، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک.
- خضرپور، م.، صمدیان، م. و بیگدلو، ر. (۱۳۹۷). تحلیل و شناسایی عوامل موثر بر برقراری امنیت پایدار در راستای حل معضل کولبری (مورد مطالعه: شهرستان‌های پیرانشهر، سردشت، بانه و مریوان). *پژوهشنامه جغرافیای انتظامی*، ۶(۲۴)، ۶۶-۳۷.
- شفیعی، ن. و شکر، مقدم، ا. (۱۳۹۲). تاثیر صنایع فرهنگی بر بنیه دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران. *مطالعات میان فرهنگی*، ۸(۲۰)، ۷۰-۳۹.
- ربانی، ع. و رستگار، ی. (۱۳۹۲). تحلیل بر وضعیت هویت ملی و ابعاد ششگانه آن در بین شهروندان شهر اصفهان، *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۴(۲)، ۲۰-۱.
- رجایی، ف. (۱۳۹۲). *مشکله هویت ایرانیان امروز: ایفای نقش در عصر یک تمدن و چند فرهنگ*. تهران: نشر نی.
- رستمی، م. و زیباکلام، ص. (۱۳۹۷). تبارشناسی ایدئولوژی ناسیونالیسم باستان‌گرا و دیگری سازی. *فصلنامه پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام*، ۸(۳)، ۱۵۱-۱۲۷.
- روحی، م. و حاجیانی، ا. (۱۳۹۶). تحلیل رفتار بازیگران خارجی در بحران سوریه؛ هم‌گرایی‌ها و واگرایی‌ها. *فصلنامه علوم و فنون نظامی*، ۱۳(۴۱)، ۵۸-۵.

چپاول ملت‌ها را ممنوع کرده است. قابل دسترس در <http://tarikhirani.ir/fa/news/520>

راديو فردا. (۱۳۹۵). اعتراض نوری همدانی به برگزاری غیررسمی روز کوروش در پاسارگاد. قابل دسترس در <https://www.radiofarda.com/a/t7-nouri-hamadani-over-kourosh-memorial-day/28083975.html>

سایت تحلیلی خبری عصر ایران. (۱۳۹۷). پاسخ سردار نقدی به روزنامه ایران درباره کوروش.

تابناک. (۱۳۹۸). ممنوعیت استفاده از اسم «کوروش» در قم/ آیت‌الله جعفر سبحانی: رفتار هنجارشکنانه باعث به خطر افتادن امنیت اجتماعی می‌شود. <https://www.tabnak.ir/fa/news/907373/>

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای. (۱۳۸۳). بیانات در دیدار جمعی از مسئولان و نخبگان استان همدان.

خبرگزاری پانا. (۱۳۹۷). فضای مجازی بر واقعیت پیشی نگرفت. قابل دسترس در <https://www.pana.ir/news/866513>

جهان نیوز. (۱۳۹۹). روش‌های فعالیت گروه تروریستی تندرا/ اعضای گروهک تروریستی تندر چه کسانی هستند؟

References

- Amirzadeh, M. R., & Beheštani, M. (2014). [Contemporary identity policy in Iran (Persian)]. *Majlis & Rahbord*, 21(77), 71-106. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?ID=373918>
- Asre Iran. (2018). [Sardar Naqdi's response to "Iran" newspaper about Cyrus (Persian)]. Retrieved from <https://www-asriran-com.translate.google/fa/news/642969/>
- Brugha, R., & Varvasovszky, Z. (2000). Stakeholder analysis: A review. *Health policy and planning*, 15(3), 239-46. [DOI:10.1093/heapol/15.3.239] [PMID]
- Esmailian, M., Pourezatt, A. A., & Nazemi, A. (2017). [A study of controversies between Iranian audiovisual media actors in the next five years: Analyzing the actors' behavior (Persian)]. *The Socio-Cultural Research Journal of Rahbord*, 6(2), 31-51. http://rahbordfarhangi.csr.ir/article_125892.html?lang=en
- Friedman, A., & Miles, S. (2006). *Stakeholders: Theory and practice*. Oxford: Oxford University Press. <https://www.google.com/books/edition/Stakeholders/ITD-8VWJGOYYC?hl=en&gbpv=0>
- Godet, M. (2006). *Creating futures: Scenario planning as a strategic management tool*. Washington, DC: Brookings Institution Press. https://www.google.com/books/edition/Creating_Futures/LF2wQwAACAAJ?hl=en
- Hajiani, E. (2013). [*Sociology of Iranian identity* (Persian)]. Tehran: Center for Strategic Research. <http://library.sharif.ir/parvan/resource/439247>
- Jamalzade, N. (2012). [The soft power of Iran's Islamic Revolution and the theory of cultural export of revolution (Persian)]. *Research Journal on Islamic Revolution*, 1(4), 61-86. https://rjir.basu.ac.ir/article_284.html?lang=en
- khezerpour, M., Samadiyan, M., & Bigdlu, R. (2019). [Analysis and identification of factors affecting the establishment of sustainable security in solving the coldrey dilemma (case study: Piranshahr, Sardasht, Baneh and Marivan counties) (Persian)]. *Journal Of Police Geography*, 6(24), 37-66. http://pogra.jrl.police.ir/article_20495.html?lang=en
- Omidi, R. (2019). [Conflict analysis in social policy field: A study of comprehensive welfare and social security act (Persian)]. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 8(3), 639-68. [DOI:10.1093/heapol/15.3.239]
- Prell, C., Hubacek, K., Reed, M., Quinn, C., Jin, N., & Holden, J., et al. (2007). If you have a hammer everything looks like a nail: Traditional versus participatory model building. *Interdisciplinary Science Reviews*, 32(3), 263-82. [DOI:10.1179/030801807X211720]
- Rabani, A., & Raštegar, Y. (2013). [An analysis of national identity and its sextet dimensions in Isfahan city (Persian)]. *Journal of Applied Sociology*, 24(2), 1-20. https://jas.ui.ac.ir/article_18300.html
- Rajayi, F. (2013). [*The problem of Iranian identity today: Playing a role in the era of a civilization and several cultures* (Persian)]. Tehran: Nashr-e Ney. <https://www.gisoom.com/book/1955712/%>
- Roohi, M., & Hajiani, E. (2017). [Analysis of the behavior of foreign actors in the Syrian crisis; convergences and divergences (Persian)]. *Military Science and Tactics*, 13(41), 6-28. http://www.qjmsf.ir/article_32285.html?lang=en
- Roštami, M., & Zibakalam, S. (2018). [Genealogy the emergence of the ideology of antiquity nationalism of the Pahlavi Regime (Persian)]. *Quarterly Journal of Political Research in Islamic World*, 3(8), 127-51. <http://priw.ir/article-1-812-fa.html>
- Shafie, N. (2013). [The impact of cultural industries on the defensive security capability of Islamic Republic of Iran (Persian)]. *Intercultural Studies Quarterly*, 8(20), 39-70. http://icsq.journals.iau.ir/article_512694.html
- Farokhi, M. (2015). [Research on the basic and strategic dualities of culture in the field of cultural policy of the Islamic Republic of Iran (Persian)]. *Development Strategy*, 41, 88-108. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1>
- Ghazi Noori, S. S., Malekifar, S., Ghaneirad, M. A., & Mousavi, A. (2018). [Identification and analysis of current and preferred approaches national cultural industries based on stakeholders view (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 8(26), 17-39. http://sppp.iranjournals.ir/article_30375.html
- Mohammadpur, A., & Alizadeh, M. (2011). [The rise of west and the construction of otherized orient from postcolonial perspective (Persian)]. *National Studies*, 12(45), 141-170. http://rjnsq.sinaweb.net/article_99504.html?lang=fa
- Moghadam, A. (2009). [Investigating the factors affecting youth tendency to national identity (case study:

- Abadan youth (Persian)] [MA thesis]. Ahvaz: Shahid Chamran University.
- Tabnak. (2019). [Ahmadinejad gave chafie to Kave Ahangar (Persian)]. Retrieved from <https://www.tabnak.ir/fa/news/>
- Tabnak. (2019). [Ban on the use of the name “Cyrus” in Qom. Ayatollah Sobhani: Norm-breaking behavior endangers social security (Persian)]. Retrieved from <https://www.tabnak.ir/fa/news/>
- Tarikh-e Farda. (2010). [Ahmadinejad: Cyrus charter bans slavery and plunder of nations (Persian)]. Retrieved from <http://tarikhirani.ir/fa/news/520/>
- Radio Fard. (2016). [Nouri Hamedani protests against the unofficial holding of Cyrus Day in Pasargad (Persian)]. Retrieved from <https://www.radiofarda.com/a/f7-nouri-hamadani-over-kourosh-memorial-day/28083975.html>
- Khamenei. (2004). [Meeting of officials and a group of elites of Hamedan province with the Leader of the Revolution (Persian)]. Retrieved from <https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=1158>
- Pana News Agency. (2018). [Cyberspace did not surpass reality (Persian)]. Retrieved from <https://www.pana.ir/news/866513>
- Jahan News. (2020). [Methods of activity of the Thunder terrorist group / Who are the members of the Thunder terrorist group? (Persian)]. Retrieved from <http://www.jahannews.com/news/735857/>